

ROMÂNIA

Dunărea de Jos

265 aprilie 2024

consiliul județean galați ● centrul cultural dunărea de jos

ziua mondială
a poeziei

revista

DUNĂREA DE JOS

EDITOR: CONSILIUL JUDEȚEAN GALAȚI
PREȘEDINTE: Costel FOTEA

CENTRUL CULTURAL DUNĂREA DE JOS
MANAGER: Vali Viorel SANDU

REDAȚIA:
Redactor șef: Florina Zaharia
Redactori: Alina-Simona Dragomir, Laura Dumitrache,
Eduard Mihalcea, Costel Radu.

Responsabilitatea pentru conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate. Alte detalii despre activitatea Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați pot fi aflate pe pagina web a instituției (www.ccdj.ro) sau pe pagina de facebook: *Centrul Cultural Dunărea de Jos Galați*. Arhiva parțială a revistei se regăsește pe site-ul instituției. Revista *Dunărea de Jos* este membru APLER (Asociația Publicațiilor Literare și a Editurilor din România).

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Str. Domnească, nr. 61, cod: 800008, tel. 0236418400, fax. 415590,
e-mail: office@ccdj.ro
ISSN: 1583-0225

Revista poate fi procurată de la sediul redacției.
Aceasta poate fi citită integral și gratuit în arhiva sa:
https://www.ccdj.ro/editura_revista.html

Festivalul Internațional de Muzică Ușoară

Cântecele și... Noi

Ediția I
16-17 martie 2024

„Concurenții au fost foarte buni, a fost un festival greu, nu s-au acordat mai multe premii pentru fiecare loc III, II, I, ci doar câte trei mențiuni și un singur premiu la fiecare grupă de vârstă. Oricum, eu consider că, dincolo de premii, este foarte important că elevii ating scena, că văd publicul, că au emoția jurizării și emoția actului artistic, una constructivă, nu distructivă. Așa îi cresc, mi-i cresc pentru că emoția respectivă să îi ajute să crească artistic. Bineînțeles, nu putem avea un control perfect al trupului și psihicului nostru, dar orice asemenea experiență ne ajută enorm!”

Felicitări maxime tuturor participanților, Doamne, mulțumim cu smerenie pentru tot!”

Emilia SAVU

Profesor Canto Muzică Ușoară

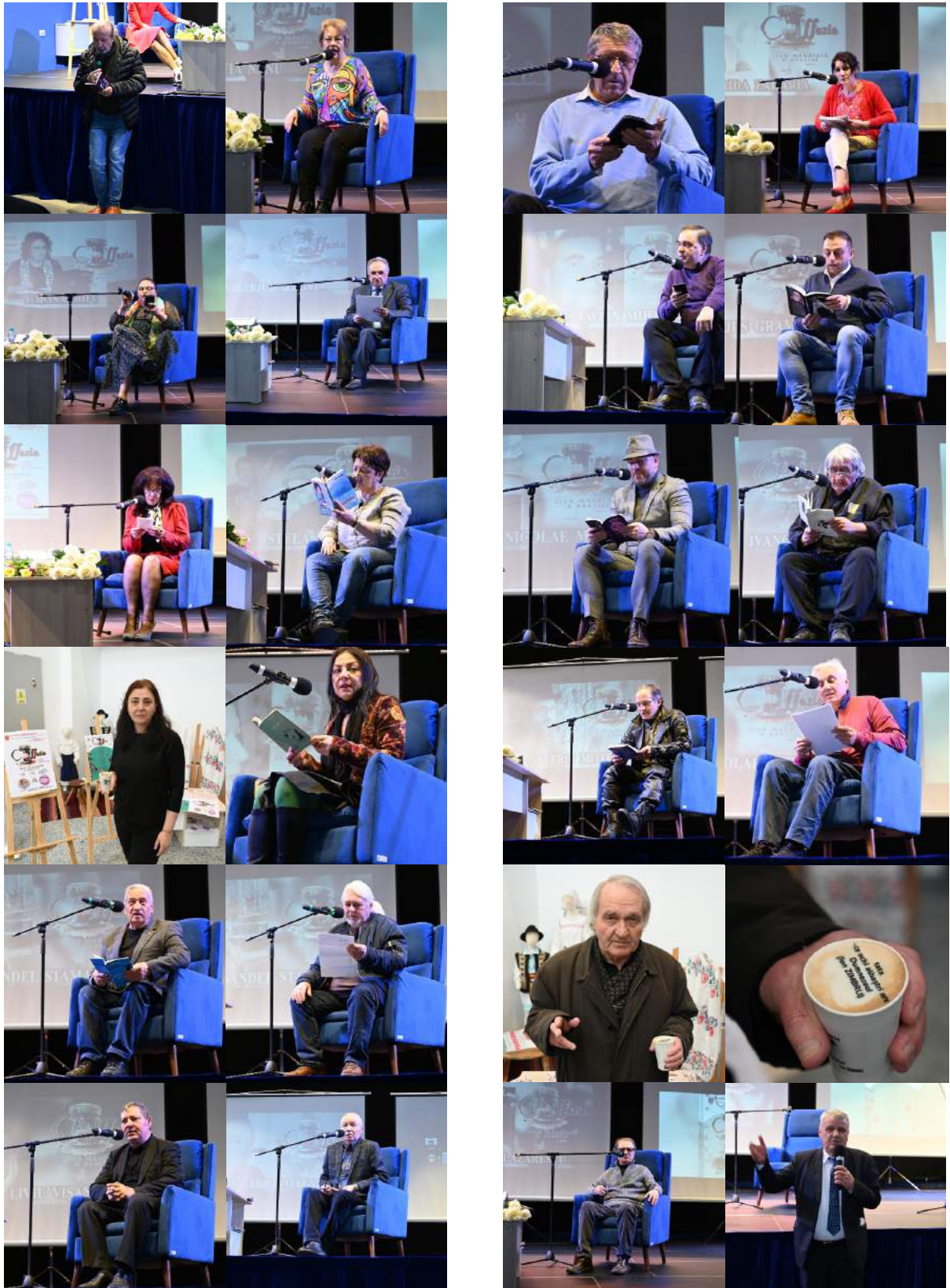
Școala de Arte a Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați

Ziua Mondială a Poeziei a fost celebrată la Galați cu un proiect inedit intitulat COFFEZIE: 100 de poeme ale scriitorilor din Filiala Sud Est a Uniunii Scriitorilor din România și ale altor nume consacrate din literatura română au fost inscripționate pe 100 de cafele cu ajutorul unei cafenele din Galați. Un eveniment organizat de Consiliul Județean Galați și Centrul Cultural Dunărea de Jos în parteneriat cu Uniunea Scriitorilor din România, Filiala Sud Est.

Poeții invitați au susținut un scurt recital din creația proprie dar și din literatura universală pe scena noii săli de spectacole a Centrului Cultural Dunărea de Jos.

Amfitrionii evenimentului au fost Vali Viorel Sandu, managerul Centrului Cultural Dunărea de Jos și Florina Zaharia, inițiatorul proiectului Coffezie și președintele Filialei Sud Est a Uniunii Scriitorilor din România.

Schimb de experiență

Bune practici

Delegație Consiliul Raional Cahul

O delegație a Secției Cultură din cadrul Consiliului Raional Cahul, Republica Moldova a vizitat în data de 28 martie 2024 Centrul Cultural Dunărea de Jos. Un schimb de experiență care a vizat în special Cercetarea și Tradiția populară dar și partea cultural artistică a instituției noastre. Delegația a fost coordonată de doamna vicepreședinte a Consiliului Raional Cahul, Tatiana Seredenco.

O antologie...

Vasile SAVIN

Din dorința de a „ieși în lume” și de a-și manifesta capacitatea creatoare, asociațiile culturale, sprijinite, în general, de autoritățile locale, își selectează, din când în când, „producțiile” considerate a fi reprezentative spre a fi evaluate de public.

Asociația Cenaclul Cultural „Lumina” Fetești – Ialomița își prezintă 41 de membri în cuprinsul celor 248 de pagini ale *Antologiei creatorilor locali* apărută la Editura Metamorfoși din Slobozia în 2023 cu sprijinul Consiliului Județean Ialomița. I-am lecturat paginile și mi-am întărit convingerea că orice creator își poate găsi drumul spre desăvârșire doar dacă perseverează în direcția aleasă, străbătându-l, cel mai adesea, cu mari sacrificii, multă muncă și dăruire. Nu toți autorii sunt născuți pe meleaguri ialomițene, dar întinderile Bărăganului îi predispun la visare sub cupola de azur a cerului și pe cei care au fost nevoiți să locuiască, fie și temporar, aici (mai ales militari), manifestându-și înzestrarea creatoare în diverse forme: de la poezie, proză, pictură, sculptură până la cercetare aplicată ori, ceva mai ușor (?) epigramă sau rebus. (Pentru a înțelege ce înseamnă să fii aviator, proza lui Dumitru Berbunschi (p. 17) – *Călăreți fără pinteni* – mi se pare a fi edificatoare. Câți dintre noi nu am visat să zburăm? Acel zmeu pe care, copii fiind, ni-l confecționăm acasă, sau îl cumpărăm de la vreun târg, reprezintă, poate, cea dintâi manifestare a dorinței de independență și de elevație!

Astfel, am descoperit că unii „au dorul stingher” (M. Bădoiu, p. 10, sau „stele-n cuvinte”, p. 15), alții au „toamnă-n suflet” (A. Codescu, p. 53.), alții își caută drumul prin cer – D. Berbunschi și D. Davidovici, care ne iau părtași la aventurile lor prin adâncurile văzduhului – iar alții ne fac să vedem lumea fie prin obiectivul aparatului de fotografiat (M. Călin, p. 33, surprinde un delicat moment matern: „Liniște”; H. Covaliu, p. 63; T. Grădescu, p. 132.), ori mânuind penelul transfigurând peisaje (și nu numai !) filtrate de propriile emoții (Gh. Ionescu, p. 148; O. Ionescu, p. 153).

Iată cum spune Bădoiu Magda: „Îmbrăcat în vise și visări, / sufletul omului / descătușat din strânsoarea lutului, / freamătă în zborul stelelor.” – p. 11, iar George Călin, – p. 29, trăiește într-un spațiu înghețat întrucât iubita are „numai iarnă pe brațe” el dorind să sfârâme „zăpezi de cuvinte / între sâni iubitelor, / pitite în umbre de nori”, și unde, printre „torțe de gheață”, în „dimineți înghețate” un Înger „respiră regulat / particule de iarnă”, mirându-se apoi „ce gheață, / ce gheață e în lacrima Îngerului” În universul său cad „fulgi albi [...] încoronați cu aduceri aminte”. Un bacovian, prin obsesie, al zăpezilor și al ghețurilor / înghețurilor? Există și un „dialog” sau, dacă vrei, un fel de „bataille d’Hernani” (de acum 200 de ani !) între

pictura lui Gh. Râcu (n. 1938) (p. 208) cu tablourile sale istorice de mari dimensiuni (4,20 / 2,40 m) – „Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba Iulia”, „Atacul de la Smârdan”, pictate „clasic” și „dense” ca expresie, ori de o gingășie aparte „Natură statică”, sau cea a N.-T. Cioroianu (n. 1955), (p. 47) care păstrează o delicatețe hieratică în peisajele sale – „Primăvară”, „Luminiș”, „Deșiș” – ori în poeziile de tip haiku (dacă ar păstra regulile impuse de gen) – și A. D. Dobre (n. 2002) (p. 82) cu portretele interpretate modern ale actrițelor Marilyn Monroe (vezi și Andy Warhol – curentul Pop Art), Sophia Loren sau reinterpretând un autoportret al lui Rembrandt, fie inspirându-se din jocurile video. Lucrări realizate cu markere, vopsele acrilice, grafit, tempera. Ei i se poate alătura și G. Dima care pictează pe diverse suporturi – piatră, sticlă – folosind tehnici și materiale diverse – silicon. Tot în această secțiune aș aduce și numele lui Stanciu Constantin, numit de mulți feteșteni *Bărbosul*, (p. 211) care, cu migală, a lucrat machete ale unor vase folosite în domeniul naval: *Licurici SR*, *Cocora 3*, *Gilot 1* etc.).

În fond, spațiul exprimării nu aparține cuiva anume – poet, pictor, compozitor etc. –, însă exprimarea este proprie, unică și, adesea, recognoscibilă, după cum și înțelegerea este un act personal ca urmare firească a spațiului fizic și spiritual în care ne-am născut și format. (Vezi, spre exemplu, I. Gornea, p. 128), cum „interpretează” TIMPUL în ciclul „Lemnele Dunării” – un admirabil titlu! „Lemnele” sale, însoțite de texte ce „vorlesc” despre timp, trec inobservabile pentru majoritatea dintre noi, însă pentru unii ele sunt prilej de meditație, drept pentru care lasă, în scris, o urmă: „Vom spune și presupune multe despre el – și toate fiind doar construcții mentale; doar atât; iluzorii. – Cred că doar el este unic”. O remarcă: spațiul „pictural-sculptural” este

„asaltat” de mulți spre a oferi privitorului asemenea momente meditative prin care se reconectează la Univers – Timpul fiind o componentă intrinsecă a acestuia. Există în această *Antologie feteșteană* creatori cu CV-uri impresionante, cu apariții în spațiul literar la edituri importante sau cu o activitate intensă în spațiul spiritual românesc (studii științifice privind domeniul naval – R. Pîrvulescu care a avut o legătură mai de durată cu Galați (inginer proiectant și cercetător științific la ICEPRONAV 1973 – 2007. Între 2007 – 2011 a deținut funcția de inginer specialist la Șantierul Naval DAMEN, cercetător la Serviciul Cercetare, Dezvoltare și Inovare din cadrul Universității „Dunărea de Jos” etc.). C. Știrbu (p. 226) recunoscut pentru activitatea sa în medicina veterinară (Ordinul Național „Steaua României” în grad de cavaler, Premiul Academiei Române etc. De notat că și Ianole Ion a avut legături cu Galațiul, el fiind, ca poet, premiat de Asociația Scriitorilor „Costache Negri” cu „Steaua Dunării” în 1996.

Merită o mențiune aparte generalul maior (r.) dr. Victor Strîmbeanu distins cu numeroase ordine și medalii care, în *Aripi Frânte*, *Aripi Smulse*, (p. 218) prezintă, pe aproape 7 pagini, o listă a Așilor Aviației de Vânătoare căzuți în luptă pe Frontul de Est, menționând că nu pare a fi completă. Este o listă cutremurătoare întrucât cei care au luptat, la întoarcerea din război „au fost scoși din istorie și îngropați în uitare”. (p. 217). Tot de domeniul „Cercetare” țin și textele documentate ale lui Gh. Valentin (p. 111), Gogotă Cătălin (p. 114), Mircea Mănoiu (p. 164) – fiecare cu un domeniu bine determinat – dl. Mănoiu, spre exemplu, fiind preocupat de învățământul feteștean (1838-2017) lucrare publicată în 2 volume.

Fetești, denumire ce pare să vină de la o movila căreia i se zice „dealul cu

fete”, este o așezare dăinuind de sute de ani (documentată de la 1528!), dar cu rădăcini, după descoperiri arheologice, datând din anii 3500-2500 î.Hr. pe malul stâng al brațului Borcea („la margine de Bărăgan” după cum spune Gogotă C., p. 115) – este un loc din care s-au ridicat și câteva personalități mai cunoscute printre care Ion Vlad (sculptor francez de origine română, membru de onoare al Academiei Române) care a realizat statuile unor oameni de seamă ai culturii române: George Enescu, Vasile Alecsandri, Mihai Eminescu, Constantin Brâncuși, Ion Luchian și ajuns profesor la Sorbona. Sculptor de talie internațională – „Brâncuși al Bărăganului” cum l-a numit un poet al Feteștiului (E. Druncea) – care pe lângă lucrările răspândite în țară va dăinui și în spațiul francez prin statuia lui Mihai Eminescu amplasată la Paris, în apropiere de Sorbona.

Creatorul – cel terestru –, prin tot ce face, ne invită la „înălțare”, „îndumnezeire” și la deslușirea tainei existenței noastre pe pământ. Sunt speranțe deșarte?

Nu îndrăznesc să cred. Există SF-ul. Sub cupola nesfârșită a Bărăganului unde a „fulgerat” și s-a „stins” SF-istul Doru Davidovici (un Dor De Davinci și mașinariile sale de zburat), Gornea Constantin îl va fi însoțit pe acesta, imaginar, în carlingă primind sfaturi, îndemnuri de a scrie literatură SF. Ca dovadă, publică, printre altele, 4 romane incluse în ciclul intitulat „Cosmica”, dar și un mini-roman umoristic, tot SF. Preocupat și de manifestări mai „terestre” de umor, publică povestiri umoristice sau se duelează în epigrame.

Orice manifestare având drept scop „creșterea limbei românești” (după cum spunea Ienăchiță Văcărescu în „Testament”) nu face decât să ne bucure și, în final, să păstrăm speranța că vom dăinui. Dacă nu ne vom manifesta și în spațiul spiritual,

uterul țărâniei din care ne-am născut va fi sângerat degeaba, după cum spunea un poet vrâncean (D. Pricop). Fiindcă viața ne-a fost dată nu ca să tânjim după ea (doar cei care își imaginează tot o astfel (?) de viață și... *Dincolo!*), ci să o trăim și să lucrăm la (re) modelarea ei „cu sudoarea frunții” și dând „vamă” focului interior care nu-l slăbește niciodată pe cel ce are încredere în sine. Ne bucurăm de ceea ce au reușit înaintașii și suntem datori să ducem mai departe „*fința*” noastră spirituală și **NU** să devenim o clonă a unei/unor „culturi”. Tăblițele de la Tărtăria (și nu numai!) încă ne mai cer să rămânem un prag în asumarea culturii noastre, chiar și după ce noi, cei de acum, nu vom mai fi.

Iată de ce ANTOLOGIA FETEȘTEANĂ, prin „clepsidra” ei, constituie, prin creatorii de pe întinderile Bărăganului străbătute de vânturi și viscoliri, de celebri ciulini, mărginite de apele Dunării, și ea „frumos curgătoare”, ca în Creangă, o cărămidă (nu este un cuvânt prea poetic, știu!) la edificiul numit CULTURA ROMÂNĂ. Și merită RESPECT!

Închei cu un vers al lui Doru Davidovici din poezia *Prăbușirea lui Icar*, (premoniție?) p. 73: „*A fulgerat însă zarea, a clipit și s-a stins.*” (Așa i-a fost și datul?!).

La care, și eu „prizonier în Țara / pe Tărâmul iluziei”, îi răspund, în ecou: „Și, totuși, există speranță și vis / Căci unde-i speranță, nu există învins!” Toți suntem niște Icari: ne înălțăm și ne prăbușim sperând.

Incandescențe ascensionale

Octavian MIHALCEA

În volumul de versuri *Legări și dezlegări de iubire* (Eikon, București, 2023), Dumitru Viorel Neagu expune detaliile unei interrelaționări pasionale care catalizează energii puțin obișnuite. Se petrec modificări ale celor ce odată erau considerate de neschimbat, metamorfoze lirice cu nimbul visului maximal. Din gesturile îndrăgostite decurg alegorii parfumate, conducând pe căile transfigurării. Natura și sufletul poetic realizează o sinteză amplu roditoare. Numele iubirii e consonant cu nemărginirea, patimă adâncă, ardere fără rest. Propensiunea spre diafan va fi pavată cu variate incandescențe.

Adorația ia valori considerabile: *Tu te nașteai firesc,/ Dintr-o zi lăsată gravidă de lumina lunii pline,/ Prea erai rotundă și palidă, abia născută făptură,/ Te roteai în ochii mei/ Căutând cum să-mi pătrunzi între fire,/ Eu mă uimeam cu tine,/ Parcă eram o frunză care inspiră cântece de rouă,/ Iar tu găseai culcuș ascuns,/ Ca nu cumva să te vadă ceva din cer/ Și să te trimită să fii născută de altă zi,/ Altcuiva. (Venirea).* Prin îndrăgostire, poetul pare a se apropia de fundamente. Sărutul îi conferă aptitudini ascensionale, estetizări prin oglinzile nocturne. Aceste veritabile scânteii

izbucnind din sânge au întotdeauna darul de a impresiona. Dumitru Viorel Neagu nu eludează suferința, misterioasă componentă a dorului, ce reunește suspine și irumperi vezuviene. Sunt povești imersive care accentuează căutările. Tendința inițiatică transpare elocvent: *Mă leg cu tine-n horă ca-ntr-o roată,/ Ne prinde-n lemn, obezi avem în umeri,/ Ne învărtim ca într-un ceas făcut în anaforă/ Și în cadran adânc/ Noi facem veacul să dispară,/ Ne ține hora-n teaca ei, niște semințe,/ Din care-om răsări rotunde învărtiri,/ Iar cu petale-degete făcute spițe,/ Vom modela în cercuri lumea/*

Și o vom face horă și pe ea,/ Așa cum doar iubirea e în stare/ Să pună devenire în orice. (Puterea). De-a lungul volumului întâlnim variate simboluri, mai mult sau mai puțin plutitoare. Nedisimulatele revărsări ardente aprofundează sensurile pasionale.

Spectrul tutelar al spiralei va fi recunoscut în esența poeziilor lui Dumitru Viorel Neagu. Visele arborescente înțesc pasiunea, odată cu neîncetatele înaripări. Problematika fericirii va fi situată constant în prim-plan, nelipsind nici referințele despre durerea din dragoste. Neuitarea e un element catalizator propriu fiorului poetic.

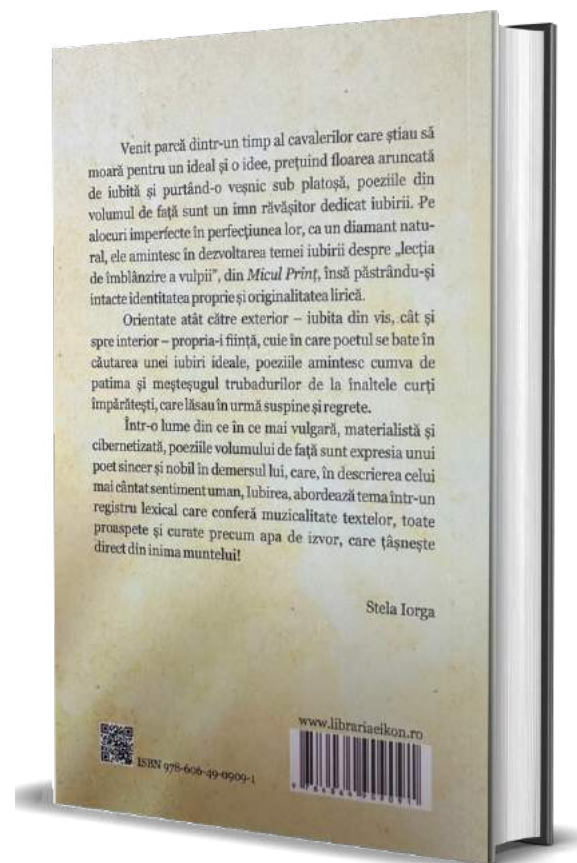
În acest areal, (...) iubirea nu cugetă,/ Nu bate țărushi la hotare,/ Și nu știe de poteci sigure. (Deosebirea).

Cele puțin prevăzute vor spori intensitatea aventurilor interioare, acolo unde încercările sunt omnipotente. Poeziile capătă valoare de scut în calea amenințărilor exteriorității. Câteodată, tentația unei dematerializări este foarte aproape, în paralel cu mult doritele miracole arzătoare.

Duhul iubirii se dovedește a fi atotstăpânitor. Invocatul tablou paradisiac

nu poate întârzia. Găsim ipostaziată statura înaltă a jertfei: *Mi se despărțeau apele,/ treceam călcând peste stele de mare,/ căzute din cerul făcut din nimic,/ călcâiele mă sărau,/ despicate, apele îmi atingeau umerii,/ mă turteau ca pe o scoarță de pergament,/ oasele mele îmi scriau testamentul./ Minunea care mă face jertfă,/ devine verset despre bravura de a trece marea,/ călcând. (Apă sărată ca o lacrimă).*

Cuvintele au taina lor aparte în cadrul prezentelor *Legări și dezlegări de iubire*, încărcate de meandre. Poeziile lui Dumitru Viorel Neagu își doresc să deschidă înspre iubire porți sclipitoare. Ochii sunt încărcăți cu energii creatoare, fixând nebănuitele orizonturi hieratice.

150 de ani de la nașterea lui Eugeniu P. Botez (Jean Bart)

Datorii uitate (II)

Gheorghe FELEA

În inspirata *Carte a Dunării*, Eugeniu P Botez reiterează pentru danubiienii carpatici sacra datorie a izbăvitorului Cult al Dunării: *Trecătorule!... oprește-ți pașii când ai ajuns în fața Dunărei. Oricât de grăbit vei fi, rămâi pe loc câteva clipe; meditează și contemplă în tăcere maestratea străvechei ape — Fluviul Rege — pe care lumea antică îl diviniza ca pe o sacră personalitate.... Noi, urmașii Dacilor, trebuie să reînviem Cultul Dunărei. În fața Dunărei, subjugat de măreția acestui fenomen al naturii, M. Kogălniceanu ne precizează profetic: Cheia mântuirii noastre este drumul Dunării spre marea largă.*

Terra mirabilis, spațiu matrice cu plăsmuiri mitice, topos al panideilor și tărâm al cutezanței și reveriei, geografie spirituală cu aura levantină și impulsuri septentrionale, teritoriu de legendă și bazar balcanic, rasă europeană cu inflexiuni orientale, microcosmos pitoresc cu accente picarești, o lume captivantă populată de mituri urbane sau de drame mercantile, un microunivers cosmopolit cu pecete autohtonă, acestea ar fi reperele identitare ale Cultului Dunării. La 150 de ani de la nașterea sa, admirăm opțiunea comandorului pentru o carieră de

succes ca marinar și suntem în continuare vrăjiți de simfonia apelor, omniprezentă în creația lui Jean Bart. Ar fi temerar ca, într-un articol de revistă, să ne propunem să decodăm universul literar al magului de la Burdujeni și să evaluăm prestigioasa sa operă. De aceea, aspirăm doar să conturăm fundamentele temei și, mai ales, să reiterăm problema datoriilor noastre uitate, atât față de autor, cât și față de ceea ce ar fi trebuit să fie pentru danubienii carpatici profesarea unui veritabil Cult al Dunării

O magistrală pildă de devoțiune pentru cultul apelor oferă Botez Eugeniu, proaspăt absolvent al Școlii de ofițeri din București, ajuns în comunitatea de la mila 80 a Dunării ca urmare a repartiției la Arsenalul flotei din Galați, pentru a urma, vreme de doi ani, Școala de aplicație a sublocotenenților de marină. Era o rută profesională specifică pentru majoritatea absolvenților Școlii copiilor de marină din Galați, înainte de a se înscrie la școala de ofițeri sau de a fi trimiși la școlile de profil din străinătate.

Din păcate, se cunoaște prea puțin despre formele și instituțiile de învățământ militar, cu precădere a celor din fostele județe Covurlui și Tecuci. Până când vom aborda și acest subiect, ne limităm să precizăm că Școala copiilor de marină trebuia să se înființeze inițial la Constanța dar, în cele din urmă, în 1881, s-a convenit să fie organizată la Galați, pe lângă Arsenalul flotei, cu o durată de 3 ani.

Organizarea interioară a școlii și desfășurarea procesului de învățământ erau în multe privințe asemănătoare celor de la Școlile fiilor de militari. În primii ei ani de existență, organizator și conducător al școlii a fost maiorul Drăghicescu Mihail, un erudit pe nedrept uitat, care a scris o istorie și o geografie a Dunării și a coastelor Mării Negre, unul din fondatorii învățământului maritim la noi în țară. Sub îndrumarea

sa, școala a făcut progrese însemnate, el cumulând, ca director al Arsenalului flotei și funcția de director al Școlii copiilor de marină ca și pe cea de profesor de geografie marinărească, astronomie, cosmografie și calcule nautice.

După Războiul de Independență, se impunea, în mod firesc, dezvoltarea flotei pe Dunăre dar și crearea unei flote puternice în Marea Neagră. Pentru pregătirea marinarilor, s-a încheiat cu firma engleză "Thames Iron Works" un contract pentru construirea unui bric-școală cu vele și mașini pentru instrucția marinarilor. Un ajutor neprețuit pentru finalizarea programului a acordat Ion Ghica, pe atunci ambasadorul nostru la Londra (între anii 1881-1890). El a supravegheat construcția navelor și a botezat noua navă bricul "Mircea", în amintirea domnitorului Mircea cel Bătrân. Prima navă de acest gen din marina noastră, după 24 de zile de cursă lungă, sub comanda maiorului Urseanu Vasile, străbate distanța din Marea Britanie și ancorează, la 12 august 1882, la Galați, unde este utilizată ca bastiment-școală.

După încheierea primului program de construcții navale (1882-1883), se simțea nevoia înființării unui port militar. La propunerea unui grup de ofițeri din comandamentul flotei, a fost ales un loc în dreptul Țiglinei, la vărsarea Siretului în Dunăre. Aici, pe platforma Țiglinei s-au construit o dată cu portul mai multe clădiri destinate marinei militare: trei pavilioane pentru cazarea echipajelor, un pavilion de locuințe pentru ofițeri, două pavilioane pentru civili și administrație, magazii, ateliere etc.

La Țiglina funcționau trei unități de învățământ militar: Școala copiilor de marină, Școala de cadre a flotei precum și Școala de aplicație a sublocotenenților de marină. Amenajarea portului Țiglina și terminarea construcțiilor anexe au condus

la lansarea unui al doilea program de dezvoltare a marinei militare: etapa 1886-1888. Urmare a legii de organizare a flotilei din 1886 și a acordării de noi credite marinei militare, se comandă la șantierele navale din Anglia și Franța un crucișător, “Elisabeta”, trei canoniere și trei torpiloare.

Odată Școala copiilor de marină pornită și baza materială asigurată, atât pentru aplicație cât și pentru marina militară în general, se pune problema asigurării și a altor specialiști necesari marinei. În 1892, se decide înființarea unei școli de specialități de al doilea grad iar la 4 martie 1893, prin înaltul decret nr. 745, se înființează Școala de cadre a flotilei, cu scopul de *a forma cadre și a pregăti grade inferioare*.

Școala funcționează la Galați la depozitul flotilei, având o durată de doi ani, timp în care, în afară de cunoștințele cerute elevilor la școlile regimentare se predau discipline speciale care făceau ca elevii să-și însușească una din specialitățile: timonier, gabier, fochist mânuitor de torpile, artilerist de navă, infanterist de marină.

Dezvoltarea marinei într-un ritm din ce în ce mai rapid, pune problema calificării printr-o formă organizată a ofițerilor proveniți de la alte arme. Pentru aceasta, prin înaltul Decret nr. 1093 din 26 februarie 1896 a luat ființă, în toamna aceluiași an, la Galați, Școala de aplicație a sublocotenenților de marină. Noua unitate, cu un număr de 20 de elevi sublocotenenți trebuia, pe durata celor doi ani de studiu, să *dea instrucțiunea specială de marină ofițerilor repartizați în această armă în urma absolvirii școlilor militare din țară*.

Sublocotenentul Eugeniu Botez a făcut parte din prima serie de 20 de ofițeri elevi care au început cursurile la Școala de aplicație de la Galați, care a funcționat la Galați, pe lângă Depozitul echipajelor flotilei. În 1901, școala a fost mutată la

Constanța, pe lângă Divizia de Mare, unde marina dispunea de mai multe bastimente

Deliciul elevilor Școlii copiilor de marină, ai Școlii de cadre a flotilei sau ai Școlii de aplicație a sublocotenenților de marină era îmbarcarea pe bricul “Mircea”, nava-școală a marinei române din acel timp, care, mai întâi pe Dunăre și apoi prin ieșiri în Marea Neagră în apropierea Sulinei sau pe ruta Sulina-Constanța-Mangalia sau chiar prin porturile turcești, îi pregătea pe elevi pentru viața grea de marinar.

Referitor la nava-școală, Eugeniu Botez care și-a făcut ucenicia pe acest vas, relatează în volumul *O corabie românească. Nava-școală Bricul Mircea: Câtă viață, câtă lume, figuri, caractere și tipuri felurite s-au perindat, în cursul anilor, pe nava aceasta istorică, și poate legendară odată într-un viitor îndepărtat. Îmi trec vii pe dinaintea icoanele celor cari ne-au fost dascăli de energie și disciplină, marinari bătrâni, comandanți severi unii, blajini alții, dar toți gravi și hotărâți în ora când oficiau urcând treptele pe puntea de comandă*.

Primul bric „Mircea” - un velier-școală ce stârnea admirația cunoscătorilor - avea un deplasament de 360 tone. În afară de vele, pentru propulsie avea o mică mașină cu aburi de 160 cai putere. Avea 36 m în lungime, lățimea de 7,60 m, pescajul de 3,50 m, viteza de 8 noduri, iar cu vele și vânt favorabil, 12 noduri. Sublocotenentul Botez Eugeniu - ca elev al Școlii de aplicație a sublocotenenților de marină - se îmbarcă pe data de 9 iulie 1896 pe bricul “Mircea”, nava-școală comandată de maiorul Bărbieri Nicolae. După o serie de exerciții de acomodare, desfășurate între Sulina, Constanța și Mangalia, bricul pornește spre țărmurile Anatoliei, făcând escale pe coasta Asiei Mici: Trebizonda, Platana, Vona, Samsun, Sinope, Benderechi, întorcându-se la Constanța la 31 august.

Impresiile din această primă călătorie cu bricul “Mircea” vor fi consemnate în *Jurnal de bord. Schițe marine și militare*, publicate mai întâi în periodice începând din 1899 și în volum, în 1901.

Pentru sublocotenentul Eugeniu Botez - care până acum excelase la disciplinele umaniste, cu toate că se încumetase să urmeze școala militară - lucrurile acestea erau, dacă nu străine, puțin atrăgătoare. Comandantul marinei manifesta grijă și interes pentru viața de familie a ofițerilor din marina militară. Printr-o adresă din 13 noiembrie 1898 se atrăgea atenția comandanților Diviziei de Mare și celei de Dunăre, precum și Arsenalului marinei: *Fiind informat că parte din ofițerii tineri din comandamentul Dvs. duc o viață socială netolerată în armată, trăind în concubinaj, vă rog a cerceta la domiciliul acestor ofițeri și a raporta subsemnatului relațiunile și modul lor de trai, din punctul de vedere moral. Multe situații neclare se datorau Legii dotei pentru soțiile de militari. Dota destul de ridicată prevăzută în Regulamentul ofițerilor facea ca foarte multe căsătorii să nu se poată încheia, Ministerul de Război neaprobând dispensă de dotă*

Cu toate că era elev la Școala de aplicație a sublocotenenților de marină, Eugeniu Botez avea dreptul - potrivit Regulamentului militar - la ordonanță. Astfel, în martie 1898, primește ca ordonanță pe soldatul în termen Meicu Gheorghe. Eugeniu Botez - însuflețit și de inițiativele cărturarilor gălățeni în ceea ce privește școlile pentru adulți, unde va predă și el, alături de alți ofițeri cu idei înaintate - se ocupă de instruirea și educarea soldatului în termen care-i fusese repartizat ca ordonanță.

Sublocotenenții aveau un regim de școală destul de aspru. În primul rând erau obligați să locuiască în clădirea școlii, situată la Țiglina, depărtare de 3 kilometri de bariera Galaților. Întrucât, învoirile

regulamentare în oraș erau destul de rare, tinerii ofițeri se furișau adesea seara în oraș, asumându-și multe riscuri. Preocupat cu scrisul și lectura, Eugeniu Botez prefera să locuiască mai izolat, la Țiglina, în pavilionul rezervat locuințelor ofițerilor, la Cercul militar fiind prezent doar la conferințe sau manifestări culturale. Tot la Țiglina locuiau și unii din ofițerii apropiați lui: sublocot. N. Ionescu și locot. Emil Opreșan.

Deși “elevi” ai Școlii de aplicație, sublocotenenții cursanți erau repartizați nominal la diferitele corpuri ale marinei, la 1 aprilie în fiecare an. În vara lui 1898, Eugeniu Botez este repartizat pentru practică la bordul puitorului de mine “Alexandru cel Bun”, experiența trăită pe punte fiind consemnată mai târziu în schița *Trei dezertori*. Cu toate că se achită bine de toate sarcinile încredințate în exercițiile de lansări de torpile, comandantul vasului militar făcându-i o caracterizare bună, Eugeniu Botez este nevoit să repete și în acest an examenul de practică - neîntrunind media necesară.

Dintre cei 20 de sublocotenenți care începuseră Școala de aplicație a marinei în toamna lui 1896 au terminat doar 13 (Eugeniu Botez era penultimul, cu punctaj 12,56!!). Mulți dintre aceștia au devenit comandori, marinari încercați, comandanți de vase militare și comerciale; de unii dintre ei scriitorul fiind mai apropiat, mai ales că îi uneau preocupările literare. Printre apropiați: Nicolae Ionescu, poreclit “Englezul”, care va fi cunoscut mai târziu, când își tipărește *Însemnările unui marinar*, sub numele de N. Ionescu-Johnson și N. Kirilescu, colaborator la cele două ediții ale primului volum din *Războiul pe Dunăre* (1904, 1905).

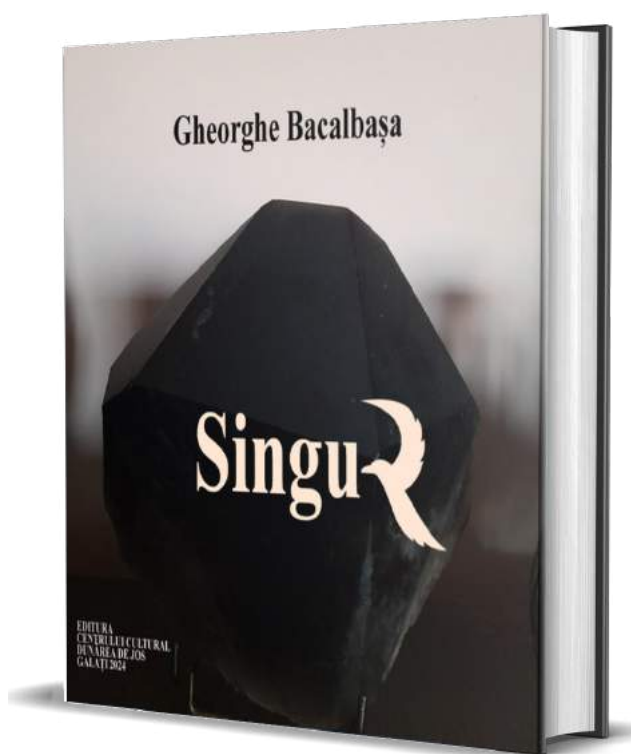
Va continua în numărul următor!

Singur

Gheorghe BACALBAȘA

Făt-Frumos

Tu m-ai născut la miezul nopții, mamă,
 Prin vămi de sânge și durere omenească
 Afară primăvara da să izbucnească
 Și mă priveai cu ochi ca de icoană
 Era în tine o primăvară întârziată
 Și drumuri lungi și atât de întortocheate
 Și ziduri mari și lacăte-ncuiate
 S-au năruit când am țipat odată
 Și toate au căpătat pe loc un nume
 Ca-n basmul cu frumoasa adormită
 Te-am luat în brațe și am plecat în lume
 N-a fost ușoară calea vieții mele
 Zmei sângeroși, viclene zâne rele
 Mi-au înegrit și zorile și amurgul
 Și-mi șchiopăta pe drumul vieții murgul
 Dar gândul tău mereu m-a apărat
 În căutarea fetei de împărat
 De-am fost învins, de-am fost respins
 Pornii din nou spre necuprins
 Mergând la luptă iar și iar
 Pe murgul meu hrănit cu jar
 M-am descurcat cu merele de aur
 A fost răpus și ultimul balaur
 Am tot ajuns departe până hăt
 Urmează drumul îndărăt

Am obosit de bună seamă
 Aud copilăria cum mă cheamă
 Tu nu mai ești acuma printre noi
 Ca să mă porți pe brațe înapoi.

Ilinca

Nu fii întristată Ilinca
Că fosta-i furată la școală
Ilinca e timpul să înveți
Că-i doar o biserică goală
Cu sfinți năpârliți pe pereți
Ce oferă cununa de laur
Pe bună dreptate, nu fără temei
La premiant mediocrul de aur
Ca unul ce arată ca ei
Profesorii tăi sunt doar suflete moarte
Ce-și duc existența închise într-o carte
Și care se închină la modul solemn
La icoane pictate cu limbă de lemn
Urmează poslușnicii cărarea bătută
Servesc la cantină cultură stătută
Profesorii știu, creatorii sunt hoți
Ce încearcă prin nou să-i prostească pe toți
Decât răzvrătitul mai bine o loază
Profesorii țării îi sunt câinii de pază
Urăște elita, norodul nerodul
Ridică în piețe voios eșafodul
Să-l scurteze de cap, să-l scurteze de minte
Pe cel ce-a stricat calapodul
Tu urmărește-ți destinul cuminte
Învață răbdarea, disprețul învață-l
Nu de la ei să aștepți tu coroana
Coroana ți-o smulgi de la viață.

Dilema

Conștiința de sine
Și poporul erou
L-au creat pe Iehova
Prea marele zeu
Până acum e bine
E chiar minunat
E dreaptă cărarea
Și totuși ne duce
Într-un mare rahat
Se ridică întrebarea

Că cine-a creat
Conștiința de sine
Cunoaștem binomul
Cu zeul și omul
Nu cunoaștem eroul
Ne omoară dilema
Că cine a fost primul
Găina sau oul.

Orașul

Străzile acestui oraș
Sunt străzi labirint
Sunt străzi care mint
Nu răzbești prea departe
Și scrie-n răscruci
Pe unde-o apuci
Ajungi către moarte
Străzile acestu-i oraș
Se împletesc în tăceri
Străzile acestu-i oraș
Nu duc nicăieri
Și drumul nu-i drept
Și sunt numai cruci
Și scrie-n răscruci
Te aștept muritorule
Te aștept, te aștept.

Fum risip de furnale

Cenușie, leneșă, lată
În drumul ei către mare
Prin veacuri vegheată
De măcinații Măcinului
Bunicii Carpaților
Stol de păsări pe mal
Schela Galaților
De veacuri aceeași vedută
Cu apa ce-și caută cale
Te salut, tinerețe pierdută,
Sub cer înnegrit de furnale.

Calvarul Persidei

Ion DULUGEAC

Dimineața era ploioasă, iar peisajul părea înlemnit, deși totul începuse să se trezească la primele raze ale astrului zilei. Se simțea o liniște tăcută, un fel de înmărmurire solidară cu natura din jur. Într-o ancestrală așteptare, departe, la răsărit, geana de aur și purpură a unui soare dogoritor a șters doar în câteva clipe umbrele de la poalele munților, iar conturul vestitului Retezat se luminează, dominând întreaga zonă până în Câmpia Banatului.

Persida Bretan, rămasă singură după plecarea mașinii de Salvare, era total debusolată. Nu-și putea reveni la realitate, totul se întâmplase atât de repede. Nu conștientiza amploarea acelei nenorociri trăită, care avea să rămână în conștiința sa, ca o tragedie de neimaginat.

Femeia părea sleită de puteri și, fără a se mai putea concentra, începu să urle ca un animal rănit. La un moment dat, nici să plângă nu mai putu. Poate plânsul i-ar fi ușurat sufletul împovărat, dar izvorul lacrimilor sale părea sec. Trupul i se împietrise ca o stâncă, de parcă era paralizată, deși își mai simțea mâinile amorțite; avea un prelung și puternic țiuit în urechi, în vreme ce inima-i bătea nebunește în piept! Stătea țintuită pe

scaun, având înaintea ochilor ultima imagine a lui Ion, întins pe jos fără suflare, pe targa celor de la Salvare. Dar ea refuza să creadă că acele evenimente au fost reale.

Toate aceste gânduri i se învârtteau frenetic prin cap. Biata Persida, fiind pusă în fața faptului împlinit, trebuia să înfrunte cu tărie tot ceea ce avea să urmeze. Ion plecase în lumea celor dreți, în loc de odihnă, unde nu mai este nici durere și nici suferință, dar mai greu era pentru ea, care nu știa ce se va întâmpla pe parcursul următoarelor zile.

Singurul bărbat pe care îl iubise cu toată ființa sa plecase într-o altă lume, pedepsind-o pentru faptul că îl părăsise, lăsând-o cu multe regrete și cu un gol imens în suflet! Fusese bărbatul visurilor sale, cu el simțind întâia dată adevărata dragoste și ea nu putea să uite că numai cu el se simțise femeie, în adevăratul sens al cuvântului, cu el descoperise extazul orgasmului, la vârsta de 27 de ani!

Aerul părea înflăcărat de dogoarea zilei de toamnă care pătrundea în cameră, iar pe bolta senină a zilei, atât de sumbră pentru biata femeie, soarele devenise incandescent, de parcă ploua cu foc peste capetele celor din oraș.

Strângând din dinți, femeia își urmă cu stoicism drumul vieții pe fâgașele desenate de zbuciumări și nefericiri, asemenea copacilor doborâți de furtună pe coasta muntelui. Alți oameni aveau parte de bucurii, pe care destinul său nu i le hărăzise. Trecând pe aproape, câteva prietene au intrat să o consoleze, dar în mintea ei se contura imaginea unui ciopor de broaște pe care îl văzuse într-o tabără, la Cabana Pietrele, când, trecând cu grupul de copii pe lângă smârcul unui pârâiaș secăt, în căutarea umbrei, au băgat de seamă micile animale cu ochii holbați, care cântau zgomotos, apoi dispăreau rapid la apropierea lor, în locașurile lor umede pline de brădiș.

Mai târziu, pe la ora două noaptea, o apucară dintr-o dată niște frisoane, corpul fiind copleșit de o suferință care trecea de la o extremă la alta, de la clănțănitul dinților la fierbințeală. Nu-și mai amintea cât timp se aflase în acea stare, dar încet-încet simți că și revine la normal și începu a gândi rațional. Odată ce își puse ordine în gânduri, apărură întrebările. *Ce se va întâmpla acum cu mine, având în vedere că tragedia s-a întâmplat în timpul serviciului? Oare o să vină poliția*

pentru cercetări? Ce o să spună familia lui, care oricum mă urâse tot timpul? Dar gura lumii ce o să vorbească?

Persida Bretan rememorează trecutul său alături de Ion, asemenea unui film. Își aminti că la începutul aventurii lor ea îi mărturisise, într-una dintre primele lor întâlniri amoroase, un lucru pe care nu-l mai trăise, spunând aproape imperceptibil:

- *Nu știi ce s-a întâmplat cu mine, dar eu n-am mai trăit așa momente!*

- *Așa trebuie să se simtă o femeie, i-a răspuns ca prin vis bărbatul iubit, zâmbind cu gingășie. O mângâia pe părul ud după atâta dragoste și o sărută ușor pe gât.*

Mai târziu femeia, cu toate că știa bine că Ion o iubea cu sinceritate și pasiune, îl părăsise, pentru că devenise mult prea posesiv. Trebuia să aleagă între fericirea personală și iubirea de mamă, iar dragostea pentru fata sa a fost mai presus de orice.

Obosită și vizibil marcată de trăirile nefaste de peste zi, Persida Bretan luă trusa de cosmetice, intră în camera de baie și, cu gesturi confuze, își curăță fața cu grijă, apoi intră zece minute sub dușul cald, cu gândurile aiurea. Când a terminat, și-a pus în palme câteva picături de fond de ten cu nume străin. Extenuată, își lipi palmele pe față, întinzând soluția pentru a-i ascunde cearcănele pentru o vreme, după care se pieptănă. Își privi chipul în oglindă, se îmbracă fără grabă și plecă la birou, în tura de noapte.

Cu gândurile răvășite, timpul trecu repede, astfel că nu băgă de seamă când se crăpă de ziuă. Fulgerător, îi trecu prin minte că vor veni angajații de la birouri, la muncă.

Mergând agale către toaletă, pe culoarul cu mozaic ciupit ici-colo, femeia

salută pe nea Vasile, portarul, apoi pași peste pragul deformat, închise ușa cu atenție și se duse către oglindă. În jurul ei părea că se așezase o liniște ciudată, senină și neclintită, prin care răzbătea zglobiu foșnetul molcom al frunzelor din pomul de lângă fereastră. O vreme, se privi în luciul murdar al oglinzii, apoi se întoarse ieșind pe hol, unde tocurile i se auzeau sacadat.

Cu o tărie interioară venită din neant, Persida și-a adunat forțele, a tras pardesiul pe ea și s-a strecurat afară pe ușă, să respire aerul rece al dimineții, gândindu-se la consecințe.

După aflarea veștii, colegii au rămas șocați, inclusiv directorul. Aveau cu toții în aceea zi un subiect de discuție. La scurt timp, a sosit poliția, să facă cercetările la fața locului, să îi ia declarații, amprente, să o descoasă, atât pe ea, cât și pe alți martori. Persida nu a mai avut tăria să ajungă acasă, a mers la prietena ei, Mariana, care stătea foarte aproape. Își amintea doar că a sunat la ușă, iar femeia i-a deschis întrebând-o mirată:

— Ce e cu tine, de arăți în halul ăsta?

Biata Persida, dărâmată de supărarea ultimelor ceasuri, o privi pierdută și spune:

— Dragă Mariana, a murit Ion! Apoi, epuizată cum era, femeia a leșinat.

Ceilalți locatari din casa unde Persida leșinase erau intrigați și îngrijorați pentru ea. (iar) Mariana îl privea apig pe bărbatul său, care se pregătea să plece la lucru. În acest timp, strângea încurcată din buze, cu o îndârjire ciudată, încrețindu-și obrazul care se învinețise din cauza situației neașteptate. Tremura încontinuu.

— Oare ce s-a întâmplat cu prietena

ta? se auzi glasul surprins al lui Mihai Dumitru, din celălalt capăt al holului care dădea spre ușa de la intrare.

— Ce să fie, a murit Ion, prietenul Persidei! îngână, cu o voce surescitată, totodată surprinsă, femeia către bărbatul care nu mai zise nimic.

— Vino de mă ajută, Mihai. Hai, pune mâna să o ducem în sufragerie pe un fotoliu.

— Să știi că bine zici, hai să o ridicăm pe biata femeie! Bine că sunt acasă, să te ajut cu ceva, să dau telefon la Salvare? o chestionă, ușor speriat, bărbatul.

— Bravo, măi, deșteptule! Crezi că rezolvă ceva ăia... cu Salvarea? se răsti femeia la bărbatul confuz și temător. Apoi nevasta îl sfătui să plece la muncă, că se descurcă singură.

Privind către femeia întinsă pe fotoliul din sufragerie, bărbatul gândi că este mai bine să plece și să o lase pe nevastă-sa cu Persida. Cele două se știau de atâta vreme, de când născuseră, în aceeași perioadă, câte o fetiță. Se împrieteniseră pe loc, ambele văzând cum micuțele creșteau sub ochii lor. Privirea i se umezi dintr-odată, dar el se șterse rapid cu mâneca, de teamă să nu fie văzut de nevasta lui, și ieși repede pe ușă.

După jumătate de oră Persida și-a revenit, iar Marianei i-a venit inima la loc.

Persida i-a relatat tot ce i se întâmplase, iar prietenei nu-i veni să creadă ce trăise femeia bătută de soartă. A rămas surprinsă cum de avea atâta forță să treacă peste astfel de întâmplări.

— Cum poți să treci peste asta?

întrebă Mariana, fără să știe ce-o așteaptă.

— Dragostea pentru copilul meu, draga mea! șopti pierdută femeia, privind-o în ochi.

— Știi, și dragostea asta are limite, Persida dragă! rosti fosta colegă de la Cooperație, așezându-se pe scaunul din fața fotoliului.

— Ai dreptate, Mariana, dar destinul nu-l decidem noi?

— Desigur, destinul... poate că ai dreptate, dar unii au prea mult și alții...

— Eu voi lupta pentru copilul meu cu destinul, chiar dacă am să mor de foame!

Puțin mai liniștită și încurajată de prietena ei, venită în Banat de pe plaiurile Moldovei, biata Persida a plecat spre casă mergând ca-n transă, apăsată de gândurile negre. Urcă cu greu în apartamentul de la etaj, unde, de cum a intrat, n-a mai avut putere să se dezbrace de haine; (așa că,) a adormit așa cum era, trezindu-se abia după-amiaza.

Atunci, primul gând a fugit către prietena sa Mariana, moldoveanca gospodină, curată și cu ceva bani puși de-o parte. Ea devenise în timp sprijinul său de bază, atât în ceea ce privea susținerea fiicei sale la școală, cât și din punct de vedere al serviciului epuizant și al stresului acelor zile nefaste. Pentru că bărbatul prietenei sale lucra, cu frații săi, la IRTA, Persida avea un mare avantaj de pe urma serviciului acesteia, mai ales pentru programul de odihnă, apoi pentru supravegherea fetei la școală, dar și pentru regimul de hrană a copilei sale, care era susținut deseori de moldoveancă. Îi devenise ca o soră.

Nu știa cum primise soțul ei, Lăscărică măcelarul, acea veste, dar n-a întrebat-o absolut nimic, nici măcar din curiozitate. Nu pentru că nu l-ar fi interesat, dar, în orice caz, povestea unei asemenea tragedii s-a răspândit foarte repede în oraș. Astfel, femeia își amintea că a vizitat-o colega sa de liceu, care venise cu un ziar în mână și îi spusese, zâmbind:

— Dragă Persida, hai să-ți citesc ce scrie la zodia Leului, în horoscopul de azi!

— Dacă tu vrei să-mi citești, atunci dă-i drumul, fata mea, rosti ea absentă.

— Astăzi un zeu îți va adormi în brațe, Persida!

Persida Bretan, femeie aprigă, nu putea să uite acele momente, mai ales că prietena de liceu, știind că ea este în zodia Leului, îi povestea acesteia cum și când se vedea cu iubitul său Ion. Spunea că nu poate sta fără să-l vadă mai mult de două-trei zile, urmărind momentul.

Dar totul este trecător, ca o furtună într-o ceașcă cu ceai! Așa a fost, furtuna a trecut, dar au rămas urmele... până în ziua de astăzi, când biata Persida încă se gândește la tragedia acelei nopți blestemată!

Peste ani de la tragicul eveniment, Persida avea să realizeze că Ion a fost singurul bărbat din viața ei de până atunci, omul pe care îl iubise cu adevărat, alături de care trăise cele mai frumoase momente ale vieții sale, dar totodată și cele mai tragice clipe, lăsându-i o amprentă grea în suflet, devenind calvarul tinereții sale.

Dar, cum viața merge înainte, la fel și sărmana femeie trebuia să-și continue viața, suportând bârfele, discuțiile și, mai ales, glumele proaste făcute pe seama sa. Persida

s-a pomenit strigată pe stradă de un prieten cu apelativul Sida, trimitere la temuta boală a secolului XX... Omul, răutăcios, a zis:

— *Astăzi nu se mai moare de SIDA, se moare la Sida!!!*

Gogu Cinzeacă, cu capul acoperit de o claie de păr creț, se întoarse greoi să vadă efectul vorbelor sale; vorbise fără să gândească, rămase vizibil încurcat de reacția celor din jur și continuă a mormăi o poveste seacă, schimbând vorba. Își duse mâna pe sub mustățile împreunate cu o barbă care nu părea să fi fost atinsă de pieptene, vreodată. Așa sunt oamenii, se bucură de necazul altuia, dar cum toată mirarea durează trei zile, un alt eveniment veni să-i ia locul. Așa a fost și în cazul Persidei sau doamnei Sida, cum îi spuneau cunoscuții.

Dar pentru ea suferința nu se terminase încă. Nici după moarte, Ion nu o lăsa în pace și, din lumea de dincolo, o urmărea. Aproape-n fiecare noapte avea coșmaruri oribile, se trezea în urlete, tușind și plângând de teamă. Nu mai dormea noaptea decât cu lumina aprinsă, chiar și ziua parcă simțea prezența unei entități nevăzute, care era mereu în spatele ei! Singură și-a dat seama că este ceva în neregulă și a început să meargă la biserică, gândindu-se că doar rugăciunile o pot salva, dar acel coșmar a durat mai mult de un an de zile.

Ce vreme frumoasă de toamnă, gândi Persida, amintindu-și cu jind de timpul care trecuse. Îi reveniră-n minte cu drag și nostalgie zilele primăverii, când teii înfloreau în curtea bunicii sale, iar pe alee florile lor galbene se scuturau și totul devenea auriu. Cei doi brazi din dreptul turnurilor cenușii-albastrii ale bisericii din Valea Bistrei, aflați în curtea vecină, erau atât de înalți, încât ramurile lor bogate

ajungeau până la ferestrele casei parohiale, unde locuia părintele Teodosie. Ramurile aproape că atingeau ramele micilor ferestre, vechi de peste o sută de ani, și-atunci când adia vântul puteai auzi crengile bătând în geamuri. Își aminti de grădina de la vecina Saveta, unde alături de ceilalți copaci tronau falnici un păr bătrân și trei meri, cu frunze pătate ici-colo, care-i erau tare dragi. Adesea intra să fure câte-o poală de fructe. Dar îi răsunau în urechi vorbele bunicii sale, care mereu îi spunea: *Doamne, nu-i da omului cât poate duce...* Așa a fost să fie și în cazul său.

Într-o zi, a aflat că unul din familia lui Ion ar fi pus în sicriu un lucru de-al ei, neștiind dacă era adevăr sau minciună, dar înclina a crede că-i adevărată, după tot ce se întâmpla.

În Oțelu Roșu timpul trecea greu, iar viața alături de Lăscărică era formală, rece. Venise democrația, se deschiseseră granițele, iar multă lume din orașul său sau chiar din satul natal începuse să treacă în Ungaria și Iugoslavia, făcând bișniță cu tot felul de mărfuri. Viața din micuțul orașel bănățean devenea destul de grea, prin reașezarea multor activități, privatizarea fără cap a multor întreprinderi profitabile, duse în faliment de patroni apăruți peste noapte, fără expertiză și școală. Democrația permitea orice lucru nefiresc în noua orânduire românească.

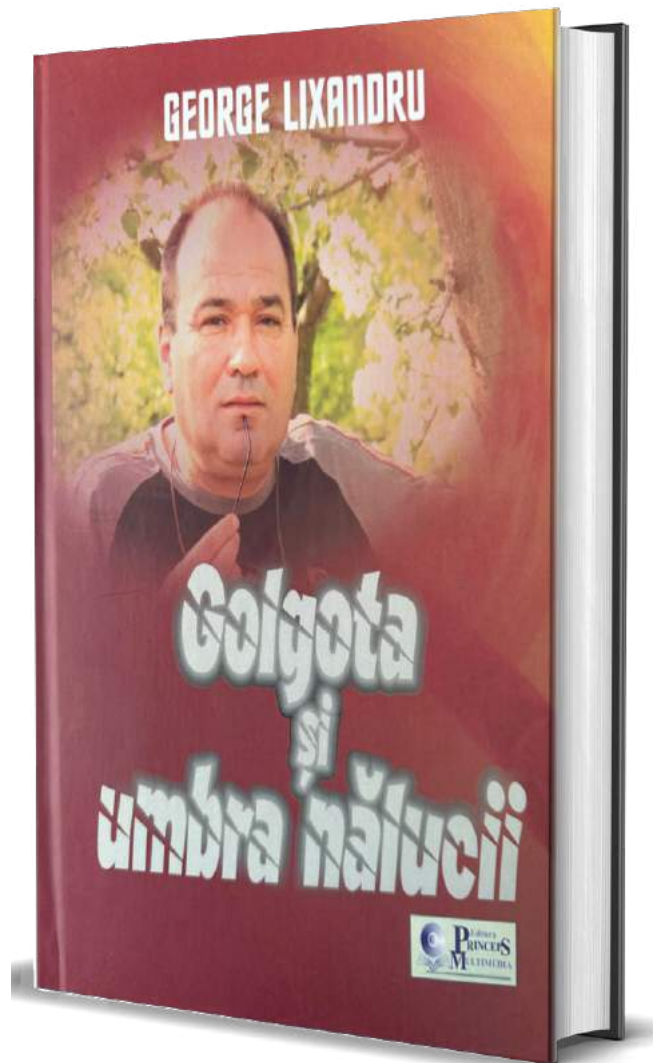
Prin vara anului 1991, Persida Bretan încercă să se adapteze noilor vremuri, după ce fusese anunțată de conducere că postul său de la dispecerat se desființase. Din acea toamnă, femeia a renunțat la cursurile serale de la liceu, rămânând doar cu 11 clase, astfel că unul din visuri se spulberase. A început să meargă peste graniță să facă bișniță, întrucât doar așa putea să-și câștige existența, pentru

viața sa și a copilei sale. Drumul pe care îl parcurse nu a fost deloc ușor pentru ea, nopți nedormite prin vamă, controale la bagaje, stres, oboseală... În timp, a început să fumeze, ea care era total împotriva fumatului. Dar întortocheate sunt căile Domnului, nu știi niciodată ce-ți rezervă viața și în ce direcție mergi!

Persida și prietena sa, Mariana, au călătorit prin țară după marfă, pe care reușeau să o cumpere la preț mic ca s-o vândă, apoi, cu un profit corespunzător acestui tip de comerț ambulant. Amica ei a propus să meargă la Botoșani pentru a cumpăra porțelanuri. Au trecut, așadar, și prin Iași, unde au avut ocazia să vadă teiul lui Eminescu din Parcul Copou, au vizitat Palatul Culturii, Biserica *Trei Ierarhi* și renumiții „Plopi fără soț”. De la Botoșani, cele două femei au achiziționat porțelanuri, servicii de cafea și bibelouri, direct de la muncitori.

Femeile plecau apoi prin țară cu un șofer din oraș, unul Stelică Zăvoianu, care o avea pe nevastă-sa implicată în vânzare, alături de cele două femei. Le percepea costul benzinei și câte 40 de lei pe ziua de deplasare, așa că aveau totul asigurat, deși mai dormeau și prin mașină. Când ajunseră la Iași, au oprit la Biserica *Trei Ierarhi*, iar șoferul s-a dus să-și cumpere un pachet de țigări. Soarele îl lovi cu putere în față, orbindu-l pentru câteva clipe, ștergând imaginea chipului frumos al Persidei, care tocmai își aprindea o țigară, în vreme ce-și scotea din buzunarul lateral al genții, imitație de piele de crocodil, ochelarii de soare Polaroid, cumpărați de la Belgrad, pe care-i puse pe nas pentru a se proteja de soare.

*****

George Lixandru

Golgota și umbra nălucii
Editura Princeps Multimedia, Iași, 2014

Frica

Ion MANEA

Căzut în dizgrație după lovitura de stat și ocuparea fotoliului lui Paris, dispărut din Primărie, generalul cu 452 de stele Leonida Scutaru a reușit să se reinventeze în scurt timp de la degradarea rușinoasă în public pe care i-o aplicase, în timpul bătăliei de la Dunăre, fără pic de milă, Paris Mumuleanu Baldovin. El și-a cusut la loc stelele smulse de edil, și-a găsit o altă șapcă în rezerva de șepci a bazei militare, punându-și-o în locul celei aruncate de Hector în valuri, și a comandat chiar la el în cabinet un prânz copios însoțit de patru sticle de Merlot, a mâncat și a băut de unul singur și s-a îmbătat atât de tare, încât a început să strige în fața ferestrei deschise larg către Primărie:

- Dacă tu nu mă vrei, eu mă vreau!

A adormit apoi cu capul pe birou, căzut printre farfurii și pahare. De acolo l-a trezit telefonul. A sărit ca ars când a văzut numărul și a răspuns spășit:

- La ordinele dumneavoastră, domnule primar!

- Fii atent, generale! Vineri, din zori și până la noi ordine, vei fi la Vagna Zădeni cu o brigadă de elită și vei asigura paza și integritatea noastră la întrunirea ce va fi acolo, la complex. Răspunzi cu capul! Ai înțeles, comandante?

- Mă reabilitați?

- Lasă vorbă! Ai înțeles?

- Înțeles! Voi veni de azi. Chiar acum!

Dar primarul nu-l mai auzi, închisese, ca s-o sune pe Elena Ionescu.

- Ce zici de o plimbare pe Faleză? o abordă el *ex abrupto*.

- Pe Faleză mea sau a ta?

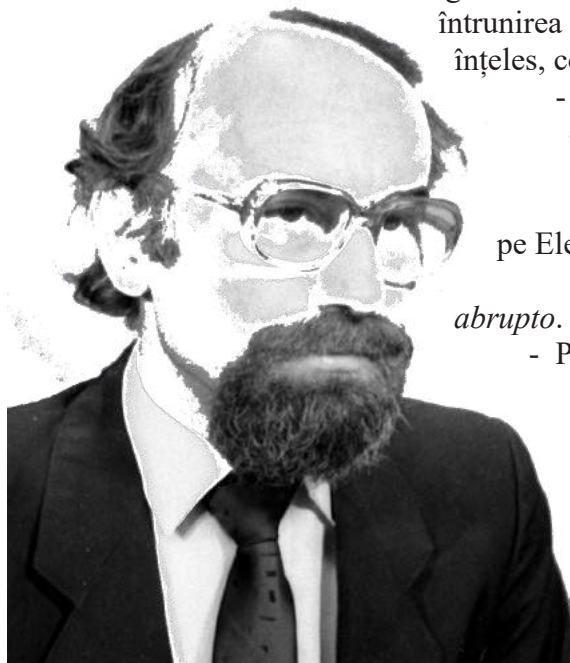
- Ale noastre!

- Vorbesc serios, la Dunărea mea sau la Dunărea ta? insistă Elena.

- Uite cum facem, o oră pe Faleză ta, o oră pe Faleză mea.

- Și cu care începem?

- Dăm cu banul! propuse Paris. Ne întâlnim la jumătatea drumului, cam pe acolo

unde a fost trânta dintre Terente Stelaru și ceata de cavaleri tiaglezi, și dăm cu banul. Cine câștigă îl ia pe celălalt în mașină și-l duce la faleza lui. După o oră, facem invers. De acord?

- Când dăm cu banul?

- Chiar în astă seară. Ne vedem la 20.

- Ai grijă, Parise! Știi bine că tatăl meu l-a cam înfundat acolo pe luptătorul tău!

- La 20, la graniță! eschivă primarul Riabiei.

***

Mai întâi au văzut Luna lui Paris, că așa a decis banul aruncat, una mare, riableză, dar aproape fără conținut, ca și cum stăpânii cerului i-ar fi aplicat un impozit de 90 la sută din suprafață. „E ca sprânceana stângă a Elenei proiectată pe cer”, gândi Paris, care o ținea strâns de mână. Îi șopti:

- Din brațul meu se scurge în brațul tău toată Riabla mea și simt cum toată Tiagla ta se scurge din tine în mine prin brațul tău, șopti Paris.

- Voi aici la Riabla aveți mulți investitori străini? veni Elena cu o întrebare care îl ului pe bărbat.

Elena tocmai voia să-l necăjească cu o întrebare și mai surprinzătoare, „De ce ne-am urât noi până acum, Parise?”, când, de sub coroana unei sălcii riverane, țâșni spre ei o arătare înspăimântătoare, o nălucă purtând șapcă de ofițer, cu un ștreang atârându-i de gât și cu apa șiroind de pe tot trupul.

Fata se sperie și se retrase instinctiv spre umărul lui Paris. Și el resimți șocul, dar reuși să vorbească:

- Cine ești? strigă.

- Nu mă recunoști, primare? Sunt Agamemnon Arcașu! Spânzuratul. Am aflat ce vrei să faci și am venit să te bântui!

- Aia de pe capul tău nu e cumva șapca lui Temistocle Scutaru?

- Dacă am găsit-o în Dunăre, de ce să n-o port? Mie să-mi spui de ce vrei să faci pace?

Eu am murit din cauza albinelor inamicului meu Toporr, iar dumneata umbli de mână cu dușmanca cetății pe sfânta noastră faleză. Rușine!

Un nor acoperi Luna și stafia dispăru în sălcii.

- Aveți multe stafii pe aici? întrebă Elena și sări să îl sărute pe Paris cu o pasiune nebună. Luna reapăru, dar, de rușine, se ascunse iar sub un nor rozaliu.

- Hai pe Faleza ta acum! zise primarul Riabiei după ce se desprinsese din îmbrățișare. Fantoma lui Agamemnon îi stricase plimbarea.

***

Anunțul celest se vedea parcă și mai clar și mai convingător de pe Faleza Elenei, dar aceasta numai pentru că întunericul prinsese mai multă consistență, iar Luna abia mai înota deasupra lor, aruncând ocheade de mulțumire Soarelui din cealaltă parte a lumii. Paris o privi și se bucură.

- Ești la mine acasă acum, primare, văd că tu te uiți după Lună și alte chestii, mie să-mi spui însă ce ai de gând să faci, ce vrei să discutăm la marea întrunire și când facem nunta? Că doar nu mi-ai trimis porumbelul degeaba.

- Ei bine, am un plan! Vreau să facem unirea! Și știi cum? La 1859, Cuza a fost ales pe ambele tronuri, noi o să unim Riabla și Tiagla ca soț și soție! Cetățile vor fi proprietate comună, și a mea și a ta! Nu e nostim?

- Și copiii noștri vor fi moștenitori!

- Mai întâi să-i facem! îi replica Hector.

Dar chiar atunci, în clipa aceea, exact în fața lor, se așeză blând pe alee o ciupercă zburătoare de un albastru izbitor presărat cu cerculețe albe intercalate aleatoriu. Cei doi încremeniră.

Și Elena Ionescu, și Paris Mumuleanu Baldovin primiseră informații despre un anumit obiect zburător neidentificat ce

dădea târcoale pe cerul cetăților lor, dar nu acordaseră prea mare atenție rapoartelor repetate primite. Elena își aminti subit o discuție cu meteoapicultorul cetății.

- Sunt prea multe probleme pe pământ ca să mai avem timp și de alea din cer! i-a zis ea atunci lui Toporr, care tocmai venise cu o nouă informare strict secretă.

- Îndrăznesc să vă reamintesc, stimată domnișoară, că victoriile noastre cu Riabla cam pe cer s-au obținut! Si nu uitați de curcubeu, că de la el au pornit toate! Nu vă amintiți de ședința aceea în care un tip a căzut din cer prin fereastra Primăriei și a zis că e trimis de sus? Dar de bărbatul cu traistă care a zburat după accidentul cu domnișoara ? ȘI dincolo, în Riabla, nu e una Iris cu aripi argintii care tot zboară deasupra orașului?, a încercat el să pluseze, dar primărița a încheiat discuția cu o șaradă:

- Bunăvreme, n-am vreme! La revedere!

Spre deosebire de ea, Paris începuse să acorde o anumită atenție rapoartelor despre ciuperca zburătoare reperată în diferite puncte celeste, mai ales după episodul cu Iris, cea care îi intrase zburând în birou, dar l-a liniștit Hector:

- Cai verzi pe pereți, primare! Puterea e la noi!

Nu mai putea fi nicio îndoială acum. Cei doi se holbau la nava coborâtă din cer și văzură siluetele unor persoane coborând una după alta. Mai întâi Iris, mișcând demonstrativ din aripi, apoi Extraterestra, firavă și parcă plutind, urmate de cei doi bărbați, Extraterestrul, cu pas ferm și Bărbatul cu Traista până la Pământ, aranjându-și din mers desaga.

- Vai, ce lume nouă! exclamă Elena, încercând să-și ascundă teama.

- Bine ați aterizat! rosti și Paris, dar parca nu era glasul lui, nu-i venea să creadă, privea buimac și se înfurie când îi veni în minte figura liniștită a lui Hector, cu vorbele

lui domoale, stai liniștit, primare, puterea e la noi...

Dar cei patru se apropiară pașnic și întinseră mâinile spre pământeni.

- Ce mână rece ai, doamnă! grați Paris către Iris.

- Ei, domnule, primar, ți-am spus că ne vom mai vedea? Și că vei face ceea ce-ți spun eu? îl abordă aceasta pe Paris.

- Dumneata, domnule, zise Elena privindu-l insistent pe Omul cu Traistă, semeni foarte mult cu unul care a intrat la începutul verii pe fereastra mea în plin consiliu. Zicea că e trimisul nu mai știu cui.

- Aveți o viziune destul de corectă asupra realității, dar nici nu confirm nici nu infirm ipoteza dumneavoastră, îi răspunse bărbatul.

- Să lăsăm pălăvrăgeala, zise ferm Extraterestrul. Vom da cărțile pe față, de acum încolo veți face ce spunem noi! Adică eu și însoțitoarea mea, doi extraterestri cumsecade, plus Iris, doamna cu aripi argintii, și Bărbatul cu Traista până la Pământ, pe care îi vedeți aici, de față.

O lumină roșiatică intermitentă îi străfulgeră dintr-o dată pe oaspeții din cer și panica se instală imediat și pe chipurile lor. Pământenii întoarseră subit capetele și atunci văzură în spatele lor o altă ciupercă zburătoare tot albastră, dar mult mai mare și cu cerculețe roșii intercalate aleatoriu pe toată suprafața. Din ea coborî un individ uscățiv și foarte înalt pe care, dacă ar fi fost acolo, Ion Ionescu, dar și Stelaru, l-ar fi recunoscut imediat, mai ales că avea în spate două perechi de aripi din care bătea alene, creând o șuviță de adiere galactică pe deasupra sălciilor de pe mal.

- Mai întâi de toate, voi, pământenii, să-mi aduceți aici o coafeză, o cosmeticiană! grați el aproape tunând.

Elena Ionescu își revenise din șoc, dacă tot vin ciuperci, să vină!, gândi ea, și chiar ar fi vrut să-l repeadă, să-i tragă o înjurătură

tiagleză, dar îi licări un gând și zise:

- Imediat, înălțimea voastră, voi da imediat un telefon, numai să știu pentru ce aveți nevoie de așa ceva.

- Logodnica mea și-a cam stricat coafura și machiajul din cauza diferenței de presiune dintre galaxii, probabil. Tocmai de aceea n-a vrut să coboare. Se jenează.

- Mamă, zise Elena, după ce formase numărul, vino te rog acum, chiar acum, pe faleză, spre amfiteatru, chiar lângă vila noastră. Ia-ți trusa cu tine, de ce?, vei avea o clientă specială, foarte specială, o să vezi! Bine, ia-l și pe tata, dacă ți-e frică singură!

Mulțumit la gândul că va avea cosmeticiană, uriașul le făcu semn celor patru să urce în ciuperca lor.

- Stați acolo până vă voi chema eu! le zise el, și adăuga spre cei doi primari:

- Și-au cam luat-o în cap, noi i-am trimis cu ordine precise și ei au început să-și închipuie că pot lua decizii de capul lor.

În acest timp, Ion Ionescu cobora scările spre Dunăre cu o viteză de tânăr, aproape târând-o după el pe Sefora. Își închipuia că dacă Elena și-a chemat mama să vină pe Faleză cu trusa la ora aceea, s-a întâmplat cu siguranță ceva cu totul și cu totul important.

Un râs homeric îl cuprinse când îl văzu acolo pe uriașul cu patru aripi și cu glas tunător care-i pedepsise cu nuia de alun și îi aplicase un șut în fund. Se opri și îi strigă:

- Te-n cur pe mă-ta!

Cel înalt ridica o sprânceană și tună:

- Ai înviat, muritorule?

- Ascultă, lunganule, să știi că ciupercile astea nu mă impresionează câtuși de puțin, noi aveam pe-aici un poet care ar fi zis, niște ciuperci acolo și ele, dar dumneata, ce-i cu dumneata aici, cum îndrăznești după ce ne-ai umilit acolo, la tine?

- Fii calm, fii calm! Am venit să-mi continui acțiunea din cer! O să vezi că ne vom înțelege de minune!

- Șefu', noi mai stăm mult aici? întrebă de pe scara ciupercii cu buline albastre Extraterestra.

- Tu vino încoace, ceilalți să rămână!

Doamna Ionescu urcase deja în ciuperca cu buline roșii, așa cum îi șoptise Elena, ca să o aranjeze pe logodnica înaripatului.

- Urca și tu, o să te coafeze și pe tine doamna Ionescu, că tare ciufulită mai ești! Tu nu te uiți în oglindă? îi zise Prea Înaltul Extraterestrei, aplecându-se mult pentru a-i răvăși demonstrativ cu mâna lui uriașă părul zburlit.

- Vai, dar o cunoașteți pe mama, Preaînalte? întrebă cu miere în glas Elena.

- Am dosarele voastre, pe-al tău și pe-al lui Paris Baldovin Mumuleanu, cu informații pe zece generații, știu tot, domnișoară! Ce mai face fulgul pe care mi l-a smuls fraudulos din aripa a treia zănaticul tău tată?

Uluită, Elena tocmai voia să răspundă când de pe scara ciupercii cu buline roșii coborâră cele trei doamne, mai întâi Sefora Ionescu, triumfătoare, cu trusa sa în mâna dreaptă, apoi Extraterestra, micuță și firavă, dar cu o coafură încântătoare și, în sfârșit, logodnica celui preaînalt, o namilă în vârful căreia flutura în vântul Falezei tiagleze o claie de păr roșcat și scânteietor, aruncând luminițe albastre deasupra umerilor acoperiți de o rochie albă cu buline roșii dispuse aleatoriu.

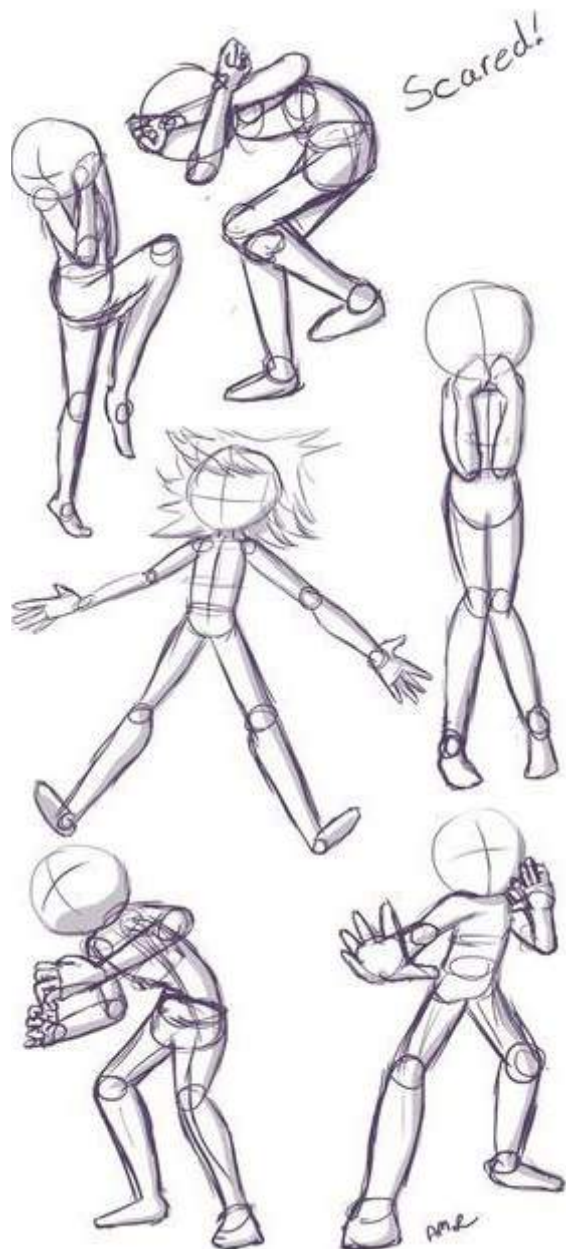
Uimit și el de repeziciunea cu care își terminase treaba Sefora lui, Ion Ionescu grăi:

- Ți-aș trage și eu un șut în fund, Preaînalte, însă piciorul meu nu prea ajunge până la dosul dumitale. Dar fii sigur că nu scapi nepedepsit! Unul e Ion Ionescu pe acest pământ!

Un joc de lumini multicolore se prefigura deasupra Falezei și cei zece, patru pământeni și șase nepământeni, ridicară instinctiv ochii spre cer. Acolo, într-un

plutire lentă, sincronizată, zeci, sute, mii de ciuperci albastre cu cerculețe din toate nuanțele curcubeului, trecea dinspre malul drept spre malul stâng, într-un înfricoșător pod celest.

- Invazie, e invazie! strigă Paris Mumuleanu Baldovin. Elena Ionescu i se cuibărise la sân. Pentru prima dată i se făcuse cu adevărat frică...

AUDIOBOOK

Daniela Nane recită

Povestea a doi pui de tigru numiți

Ninigra și Aligru

Poeme în limba spargă

Îndoială - Glossă

Emil DINGA

*De te-ndoiești, exiști, dar cum știi că te-ndoiești?
Îți trebuie o urmă în care să pășești,
Nu este îndoială decât pentru trecut,
Te-neci în îndoială când zeul tău e mut,
Nu-s martori să ateste c-ai fost aici vreodată,
A fi pentru-a nu fi e înțelepciunea toată.*

*De te-ndoiești, exiști, dar cum știi că te-ndoiești?
Ființa îndoielii ființa ta îți cere,
Pentru a-ți ști-ndoiala nevoie-i să trăiești,
Ca să auzi tăcerea nevoie-i de tăcere.*

*Îți trebuie o urmă în care să pășești,
Iar de încapi în totul în ea, ca altădată,
E semn că ai ființă, că lumea o primești,
Iar lumea te primește la rându-i, totodată.*

*Nu este îndoială decât pentru trecut,
Pentru ce n-a fost încă e doar nesiguranță,
Dar când ești doar în clipă, tot ce s-a petrecut
E numai o părere, nici vis și nici speranță.*

*Te-neci în îndoială când zeul tău e mut,
Deși îi ceri să spună că ești cu-adevărat,
Dar dacă tace-nseamnă că tu doar i-ai părut
Un gând stingher de-al lui când în templu ai intrat.*

*Nu-s martori să ateste c-ai fost aici vreodată,
Tot ce e lumea vieții e, poate-nchipuire,
Căci nu se poate clipa de alta-a fi legată,
Și din acum-uri nimeni nu face dăinuire.*

*A fi pentru-a nu fi e înțelepciunea toată,
Iar asta nu-i pedeapsă, pentru că-așa e firea,
Dar ce vom spune, oare, la aspra judecată,
Unde e urma noastră, unde ne e menirea?*

*A fi pentru-a nu fi e înțelepciunea toată,
Nu-s martori să ateste c-ai fost aici vreodată,
Te-neci în îndoială când zeul tău e mut,
Nu este îndoială decât pentru trecut,
Îți trebuie o urmă în care să pășești,
De te-ndoiești, exiști, dar cum știi că te-ndoiești?*

Sărbători și festivaluri în Roma Antică

Theodor VASILESCU

Pentru DANS nu cred să se poată găsi un teren mai propice proliferării, mai apropiat mentalităților epocii, mai prompt solicitărilor la orice sărbători și festivaluri religioase-mistice, războinice, ceremoniale, profane etc decât ANTICHITATEA Greco-Romană . Aș spune că Roma Antică și dansul face un cuplu nedespărțit. Urmează un text imaginar. Dacă vrei, îl citești, dacă nu, nu:

Cu amintirea, încă crudă, a învâlmășelilor de pericole și incertitudini din epoca primitivă și a participării la ultimele confruntări cu galii, cetățeanul Romei Antice înfricoșat se orientează grabnic și încrezător către plinul de oferte al Pantheonului Roman, de origine Greacă, ca să-și selecționeze câțiva zei protectori. Mai departe, pe „Câmpul lui Marte” a întâlnit Templul zeiței Pallas Athena, alias Minerva, unde sacerdotul de serviciu i-a dat sfaturi utile despre viața în Roma Antică...unde și când sunt cele mai interesante serbări și festivaluri, când și unde au loc alaiuri și procesiuni cu mulțime de dansuri pe străzi (Street Dance) flori și cântece. Presupunând că este un Epicurian, ca majoritatea Romanilor, i-a mai dat adresa celor mai bune taverne restaurant (caupona taberna)

din urbe, unde se bea și se mănâncă bine.

Lăsând pe „romanul nostru” să se bucure de viață, cred că citarea numai a câtorva din festivalurile din Roma Antică, date în cursul anului în cinstea diferitelor zeități, va fi suficientă pentru a înțelege mulțimea ocaziilor de dans pe care orașul antic le oferă.

În Roma Antică , festivalurile religioase romane , manifestări vii ale religiei, sunt înscrise în calendar. Au fost doar 55 de zile lucrătoare, celelalte zile fiind sărbători religioase și alte ocazii de bucurie în celebrarea zeilor.

Sărbătorile legale (feriae publicae) sunt, în cea mai mare parte, fixe (stativae), celelalte fiind mobile (indictivae) sau excepționale (imperativae).

Adonia

Festivitățile aveau loc în luna iulie și erau dedicate lui Adonis și Venus. Pe timpul festivalului femeile (gospodinele) se urcau pe acoperișurile caselor și plantau o zonă cu plante și flori cu creștere rapidă, așa numita „Grădina a lui Adonis”. Mica grădiniță era îngrijită pentru opt zile după care era

părăsită. După ce plantele mureau, femeile le jeleau și dansau după un ritual sacru care simboliza căsătoria lui Adonis cu Venus, iar în final efigii ale lui Adonis erau depuse în **sicrie simbolice**.

Agonalia

Se desfășura între 1 și 9 ianuarie, pe timpul festivalului fiind făcute ofrande zeului Ianus borcane albe cu smochine sau miere. Se făceau și alte mici daruri și chiar bani, care se puteau dăruia inclusiv membrilor de familie.

Ambarvalia

Ritualul se ținea pe 29 mai, având drept scop purificarea și cinstirea lui Ceres și a zeiței Dea Dia.

Cerealia

Festival care cinstea pe Ceres, zeița pământului și agriculturii, a grâului și a recoltei, divinitate asemănătoare cu Demetra, zeița grecilor antici.

Epulum Iovis

„Festinel lui Jupiter” avea loc pe 13 septembrie și 13 noiembrie, în timpul „serbărilor romane”.

Festivalul lui Bacchus

Asemănător festivalului grecesc închinat lui Dionisos, pe 16 și 17 martie, Bacchus era invocat pentru recolte bune de struguri în anul respectiv. Pe 3 octombrie festivalul se repeta, de această dată pentru a mulțumi lui Bacchus pentru recolta data și pentru vin.

Florae

Ceremonie ce avea loc pe 3 mai la templul lui Flora de pe Colina Quirinalis încheia Floralia.

Floralia

Avea loc între 28 și 30 aprilie, onora pe Flora, și celebra înflorirea grânelor și fertilitatea în general. Animalele recunoscute pentru fertilitate – iepurii, caprele, erau lăsate libere, iar la jocurile publice organizate pe Circus Maximus pentru a onora pe Flora, se servea participanților mâncare din fasole și lupin.

Ludi Florales

Jocurile florilor se desfășurau între 28 aprilie și 3 mai, pe Circus Maximus, pe perioada Floralia. Ca și la multe alte festivaluri, ordinea festivităților era: jocuri și reprezentații teatrale, continuau zilele următoare cu reprezentații de circ, și se sfârșeau cu sacrificii.

Dansurile Greciei antice¹

Caracteristică pentru tematica repertoriilor dansului antichității, era orientarea societății către puterile eterice, pentru a le solicita și prin dans, sprijinul, ajutorul sau chiar rezolvarea unor acte din viață, cărora apelarea la personajul supranatural le conferea mai multă siguranță, astfel că solicitantul spera că toate vor fi rezolvate cu bine.

Dansurile, în societățile antice, s-au diferențiat după caracterul acțiunilor pentru care era invocată participarea zeităților

¹ extracte din Historia.

<https://historia.ro>>General)

și <https://dokumen.tips>>documents)

din bogatul panteon al acestor civilizații în: **ritual- mistice** de invocare a forțelor supranaturale, războinice pentru reușita la războaie, la vânatoare, la confruntări, **ceremoniale**, practicate la manifestări ocazionate de evenimente importante din viața urbei (politice, culturale, economice etc), **dansurile vieții private (profane)** dansurile prilejuite de sărbătorile din ciclul familial, care erau oferite zeităților pentru protecția familiilor.

Dintre dansurile războinice, cel mai cunoscut era Pyrica; acesta era dansat în sunet de flaut și era adesea ritmat cu zgomot de scuturi. *Pyrica* imita luptele războinicilor și era executat de doi sau mai mulți dansatori înarmați. Dansul, prin mișcările specifice pe care le impunea, a devenit unul din exercițiile de bază ale pregătirii militarilor vestitei Armate Romane.

Dansurile religioase erau integrate unor ceremonii religioase sau unor reprezentații teatrale cu caracter religios. *Geranos și hyporchema*, dansuri de origine cretană, erau consacrate în general cultului lui Apolo. *Geranos* imita zborul cocorilor sau mersul lui Tezeu prin labirintul cretan; Acest dans era propriu cultelor lui Apolo de la Delos. Dansul numit *hyporchema* era interpretat la Delos, dar mai ales la Sparta și în tragedii, unde corul se împărțea în două grupuri; unul cânta, amplasat pe conturul umui cerc, timp în care celălalt ilustra cântecul printr-un dans grațios și expresiv. Spartanii apreciau mult cântecele și dansurile în așa măsură încât Terpandru (secolul al VII-lea î.Hr.) i-a proclamat cei mai buni războinici și cei mai buni dansatori. Ei se distingeau prin interpretarea dansurilor frenetice de satiri și meandre.

Corurile tragice executau *hypochema*, dans cu subiect de dragoste,

de cules al viilor (*epilenice*) etc. și (*emelli*), *pacifice*, executat cu un pas lent și solemn.

Dansurile însoțeau manifestările religioase ale vieții private, îndeosebi în cursul căsătoriilor și înmormântărilor, în care *threna*, cântec funebru, era însoțit de pantomimă.

Dansul în societatea profană

Existau și numeroase dansuri populare, care variau după regiuni și după ocaziile în care erau practicate. Nu se adresau nici unei zeiți, în mod special, după cum nu aveau nici o chemare războinică. Făceau parte din repertoriul tradițional și prezența lor era legată de traiul societății profane.

Dansurile războinice și religioase erau executate de bărbați și de femei care nu făceau din dans o profesie. Dar pe lângă aceștia erau și dansatori consacrați, care alcătuiau un fel de confrerie. Existau mulți dansatori de profesie, dintre care unii erau socotiți artiști bahici (bețivi), în timp ce alții se produceau la banchete sau în locurile publice. Deși cetățeni liberi ca situație socială, aceștia din urmă erau puțin stimați, în timp ce în epoca romană unii dansatori greci au dobândit o mare notorietate. La banchete se prezentau dansatori și dansatoare și adesea se întâmpla ca mesenii să li se alăture, fapt care nu era disprețuit nici de poeți ca Anacreon și nici de un filosof ca Socrate. De pildă Sofocle, la Salamina, în fața grecilor biruitori, a dansat despuiat, cu corpul uns și cu o cunună pe cap, în sunetele lirei.

Arta-n sat

Iosif ROCA

Un îndemn pentru punerea în valoare a satului și de integrare în planurile generale ale dezvoltării zonale, naționale și internaționale.

În urmă cu cinci ani începea marcarea traseului Camino de Santiago – varianta moldavă cu plecare de la Iași. Ce este „El Camino”? Ne dezvăluie Wikipedia: „Drumul lui Iacob – mai scurt: El Camino (în spaniolă *Camino de Santiago*, în galiciană *Camiño de Santiago*) este un traseu de pelerinaj creștin străbătut din Evul Mediu, care are ca destinație mormântul apostolului Iacob cel Mare situat în cripta Catedralei din Santiago de Compostela (Galicia, Spania). Este o «Cale presărată cu numeroase demonstrații de fervoare, penitență, ospitalitate, artă și cultură, care ne vorbește în mod elocvent despre rădăcinile spirituale ale Bătrânului Continent»”. În zona Bacăului „Arta-n sat” este pus în valoare de oameni inimoși care doresc ca prin voluntariat să înfrumusețeze Camino cu trasee laterale care să evidențieze frumusețile locale. Astfel, printr-un efort susținut reușesc să atragă oficialitățile locale din mai multe comune și să pornească la treabă pentru integrarea traseului „Pelerinaj – șase capele”, ce se întinde din Faraoni până în Luizi-Călugăra prin comunele Nicolae Bălcescu și Sărata. Prezentarea traseului a avut loc la mijlocul lunii decembrie 2023 în comuna Nicolae Bălcescu, organizat chiar sub egida „Arta-n Sat” printre organizatori numărându-se Gheorghe Cancel, care s-a dedicat *trup și suflet* acestui proiect, atrăgând zeci și chiar sute de voluntari. Este momentul când oficialitățile se alătură la susținerea proiectului. Voluntariatul este decisiv pentru ducerea lui la bun sfârșit implicând: amenajarea locurilor de odihnă, obținerea acordurilor de la proprietarii de terenuri, procurarea de materiale, confecționarea de băncuțe „fără fițe” și multe alte lucruri necesare amenajării traseului. Se pregătesc tabere de sculptură și pictură, recitaluri de poezii, cântece și multe alte activități culturale. Proiectul atrage atenția artiștilor care sunt încântați de frumusețile locale.

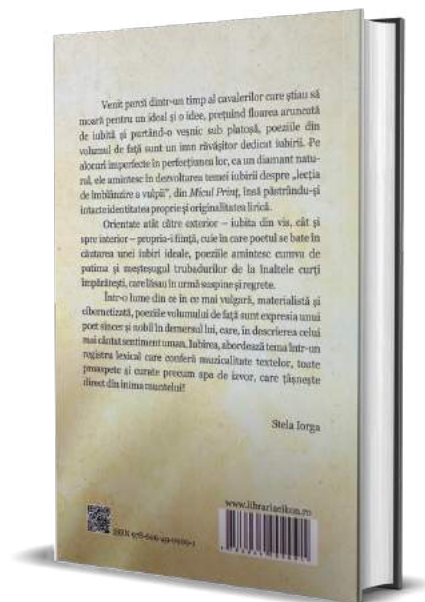
Amintesc doar *botezul* unui loc mirific, în apropiere de capela Buchila, cu numele „Emoția materiei” de către pictorul și poetul Dorin Boroianu.

În luna Martie a.c. a luat ființă Asociația „Arta în Dar”, o semnificație mai profundă pentru „Arta-n Sat”, dar cu aceleași obiective, iar ziua de 23 s-a sărbătorit, la Faraoni, înființarea asociației, moment important și necesar pentru implementarea proiectului. Președinta Loredana Roca împreună cu alți colaboratori au organizat evenimentul cu peste cincizeci de invitați, prezența de Cornel Mutu, dirijor al coralei camerale „Muzicor” din

Ploiești. Sunt felicitați invitații și se acordă diplome de „Ambasador Arta-n Sat”, amintesc pe: Gheorghe Jitaru și soția Maria pentru consecvență în voluntariat – soții, prof. Vasile și Sorina Gîtu organizatorii ansamblului „Datini Trotușene” – Farcaș Felicitas, creatoare de costume populare – Cristina Selena Stoica, poet, pictor interpreță de muzica folk – Tinca Tamaș, poet și pictor – Angela Șipos, cântăreață – soții Magda și Ioan Benchea culegători și interpreți de muzică în graiul local – Iosif Demeter, parohul din Valea mare – David Marcian din Iași, profesor universitar, alături de primarii Cristina Pal-Ciuraru din Faraoni, Anton Șiler comuna Nicolae Bălcescu, David Edmund din comuna Luizi-Călugăra. Au mai fost prezenți oameni de afaceri, susținători și prieteni. Copiii din grupul „Mesagerii Bucuriei” conduși de Bety Antal au încântat invitații cu melodii de suflet. Bucătăresele au pregătit sarmale din crupe de porumb, gulaș și mămăliguță, dulciuri, însoțite de voie bună și de cântecele doamnelor Angela Șipos și Cristina Selena Stoica. S-au legat prietenii și s-a cinstit vin oferit de gazdă.

Se poate spune că doamna Loredana Roca, împreună cu ceilalți colaboratori, face un lucru important, dar și în premieră: oficializează voluntariatul care, atunci când nu poartă amprenta vreunui interes acoperit, coagulează binele, cu puteri nebănuite, sub cupola „Arta-n Dar”. Felicitări și succes!

ART CITY reading

Dumitru Viorel Neagu

Cântece și descântece vechi

Editura EIKON, București, 2023

Generalități cu privire la studiile istorice

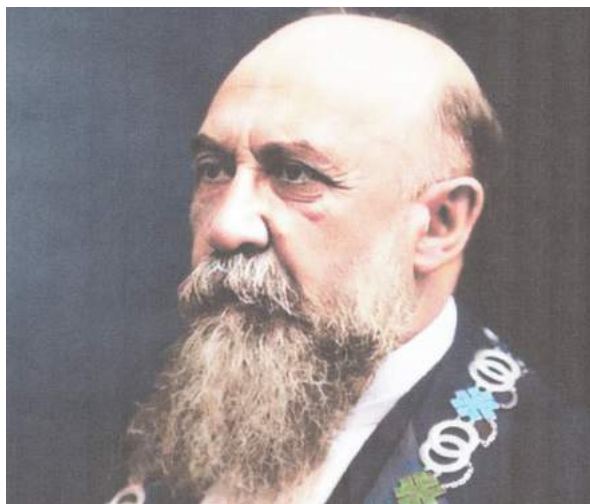
Radu MOȚOC

Așa se întitulează volumul editat de **Institutul de Istorie Universală „N.Iorga”** din București. În anul 1944 a apărut ediția a III-a, cu 24 lucrări scrise de N.Iorga.

Primele capitole I-X și XIV-XVI reproduc prelegerile și conferințele ținute de N.Iorga, publicate în ediția din 1933.

Trebuie menționat și *Cuvântul de intrare la Academia Română* din data de 17 mai 1911, pe care N.Iorga l-a intitulat: *Două Concepții Istorice*. Din acest discurs menționăm câteva pasaje: „Predecesorul meu, Gr. G. Tocilescu (1850-1909), de care, după statute și după îndatoria scrisă ce mi s-a cerut, în dorința pioasă a Academiei de a se auzi comemorarea membrilor ei, trebuie să se ocupe acest *Cuvânt de intrare*. A fost prin calități, unul din cei din urmă reprezentăți la noi ai școlii romantice apusene.

Trebuie să fim Români, numai Români, să păstrăm legăturile noastre numai cu Așenii, să trăim în comunitatea de spirit cu frații rămași prin locuri mai prielnice, unul lângă altul, îndemnându-se și apărându-se.

Fig. 1 Nicolae Iorga

Nația există, ea va fi creștină, vitează, bună, dreaptă. Eroi vor călăuzi-o. Viața unui popor e neconținut amestecată cu viețile celorlalte, fiind în funcție de dânsese și înrâurind neconținut viața acestora. Fiecare națiune e o energie, având izvoarele și împrejurările ei deosebite, caracterul și misiunea ei specială.

Avem o civilizație națională de întărit, hrănind-o cu tot ce am păstrat ca monumente, datini și amintiri și ținând-o în strânsă legătură cu orice curent de sănătoasă înnoire a culturii europene.

Studii de literatură, de artă, de filozofie, de economie, sunt o necesitate, fiind elemente prealabile pentru înțelegerea istorică.

Istoricul este dator a fi un animator neobosit al tradiției naționale, un mărturistor al unității neamului peste hotare politice și de clase, un predicator al solidarității de rasă și un descoperitor de idealuri, spre care, cel dintâi trebuie să meargă, dând tineretului ce vine după noi exemplul”¹.

Fig. 2 Coperta volumului Generalități cu privire la studiile istorice 1944

1 N. Iorga, *Generalități cu privire la studiile istorice*, Ed. III-a, București, 1944, pag. 84-98

„Nicolae Iorga a fost și a rămas unul dintre cei mai mari istorici ai lumii. El s-a preocupat de crearea unui cadru organizatoric adecvat pentru o activitate coerentă și substanțială. În acest scop a editat reviste cu o periodicitate stabilă. N. Iorga a fost inițiatorul primei reviste de istorie din România, care a apărut în anul 1915, cu titlul *Revista Istorică*, unde publică studii cu o tematică diversă.

Pe lângă activitatea în cadrul catedrei universitare, N. Iorga a condus institute de cercetare științifică. A fondat, în 1914, *Institutul de Studii Sud-Est Europene*, iar după îndelungi stăruințe a reușit să înființeze, în 1937, **Institutul de Istorie Universală**, pe care l-a condus până la moartea sa în noiembrie 1940”, avea să mărturisească Ioan Scurtu, fost director al **Institutului de Istorie N. Iorga** în perioada 2001-2006².

Actuala clădire a Institutului – declarată monument istoric - a fost realizată conform propunerilor istoricului N.Iorga. Planurile au fost realizate de arhitectul Petre Antonescu și frescele de către Olga Greceanu. Clădirea dispune de două corpuri cu parter, etaj și mansardă. Între cele două corpuri se află o sală de conferințe, iar la etaj o sală de lectură.

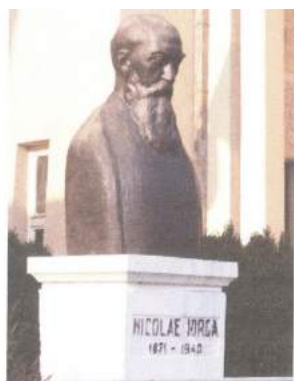
În data de 16 decembrie 1939, a fost inaugurată clădirea institutului, eveniment la care au participat regele Carol al II-lea și membrii guvernului. Misiunea științifică a Institutului era de a edita sursele fundamentale ale istoriei medievale, moderne și contemporane.

2 Ioan Scurtu, *Istoricul Nicolae Iorga*, pag. 31-33

Fig. 3 Emblema de pe Istitutul de Istorie Nicolae Iorga

După asasinarea lui N.Iorga, a fost numit noul director al Institutului, istoricul Gheorghe I. Brătianu, care în memoria fondatorului a propus schimbarea denumirii institutului în **Institutul de Istorie Universală „Nicolae Iorga”**. Astăzi acest institut este condus de istoricul Ovidiu Cristea. Bustul lui Nicolae Iorga a fost amplasat în fața clădirii în 1976.

Fig. 4 Bustul lui N.Iorga realizat de sculprorul Ion Irimescu

Din lucrările lui N. Iorga, care au fost republicate în volumul ediția a III-a, intitulat **Generalități cu privire la Studiile Istoricе**, care a fost editat sub patronajul **Institutului de Istorie Universală N. Iorga** în anul 1944, amintim câteva titluri „O notă despre valoarea morală a istoriei, 1925”,

„Cuvântarea de deschidere a Institutului de Istorie Universală, 1937”, „Ce înseamnă astăzi concepția istorică, 1939”, „Originea și dezvoltarea istoriei universale, 1940”, „Necesitatea cunoștințelor istorice, 1939”.

Din multitudinea lucrărilor publicate în acest volum, am selectat discursul de deschidere la Universitatea din București, susținută de N. Iorga în luna noiembrie 1895, pe care a intitulat-o **DESPRE UTILITATEA GENERALĂ A STUDIILOR ISTORICE**. „Istoria este disciplina cea mai *umană* din toate. Științele naturale se ocupă în parte cu viața exterioară a omului, unele din cele filosofice cu viața lui interioară. Istoria nu cunoaște recea figură a omului, pe dânsa o preocupă oamenii cu anumite virtuți, oamenii trecutului. Nu există disciplină omenească prin care să ne facem mai sociabili, mai altruști, mai iubitori de om și de viață. Munca personală în istorie urmărește adevărul înainte de toate. Aceasta trebuie cernită, desfăcută cu o lungă și delicată răbdare, pe care puțini știu s-o aprecieze. O astfel de muncă răbdătoare, care reclamă mai multă inteligență, dă sufletului, alături cu virtutea cea mare a răbdării, iubirea preciziei, a onestității științifice. Sunt necalculabile urmările bune ale acestei virtuți așa de rare. Pe lângă, că toate felurile de onestitate sunt legate între ele, omul politic, judecătorul, toate ramurile de activitate omenească, beneficiază de o deprindere cu precizie, cu vederia adecvată a lucrului. Toleranța timpurilor actuale, în optimismul ce pare că urmează, e de sigur și renașteri a studiilor istorice, care vor avea mari urmări pentru sufletul umanității viitoare”³.

Este remarcabilă această continuitate de activitate a **Institutului de Istorie Universală N. Iorga**, care este patronată în prezent de Academia Română.

3 N. Iorga, *op. cit.* pag. 31-38

DICȚIONAR

Artiști plastici gălățeni (200)

Corneliu STOICA

MEREUȚĂ, Iulian - pictor, critic de artă (n. 8 octombrie 1943, Bălți, Republica Moldova – m. 30 august 2015, Paris, Franța). A absolvit Liceul „Vasile Alecsandri” din Galați (1961), a studiat în timpul școlarității pictura și desenul cu pictorița Dorothea (Lola) Schmierer-Roth, apoi s-a înscris la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București, pe care l-a terminat în 1966. *Expoziții personale:* București, Galeria de Artă „Galateea” (1974). *Participări la expoziții colective:* „Imaginea, Obiectul și Semnul” (1976), „Studiu” (1978), Salonul Artelor Grafice (1978); „Pictura secolului XX în România” (lucrări din colecția Emilia Sucișu), Ettlingen, Germania (2012); „Situații și concepte” (curator, Magda Radu), Salonul de Proiecte, Tipografia „Universul”, București (2017). *A publicat volumele monografice:* „Henri Catargi” (Ed. Meridiane, București, 1970), „Ion Andreescu” (Ed. Meridiane, București, 1972), Edouard Manet (Ed. Meridiane, București, 1973). În 1978 a părăsit definitiv România și s-a stabilit la Paris, unde a obținut cetățenia franceză. A expus lucrări de pictură și grafică la Salonul Jeune Peinture-Jeune Expression, la secția franceză a Bienalei Artelor Grafice de la Bilbao „Arteder 82”,

la „8 Artistes Roumains dans un espace alternatif”, la expoziția de la Galerie de la Platone din Paris (1984) ș.a. Reprezentat de Galeria Emilia Sucișu (Karlseuhe, Germania) și Galeria Arnaud Lefebvre (Oaris). Membru fondator al Asociației Artistice Franco-Române (1990). Postum, în România, i-au fost organizate expozițiile: „Metamorfozele lui Iulian. O retrospectivă Iulian Mereuță”, Muzeul Național de Artă Contemporană, Palatul Parlamentului, București (31

octombrie 2019 – 25 octombrie 2020); „Invenția eului”, Galeria sector 1, București (2021); „RED ROOM” (selecție de filme experimentale”, ARCUB, București (2022).

Lucrări ale sale se află în colecții de stat și particulare din România, Franța, Germania etc.

Puțin cunoscută în țara noastră, creația lui Iulian Mereuță este complexă, artistul a parcurs un traseu evolutiv care l-a situat printre acei pictori care și-au însușit temeinic lecția marilor maeștri și care, pornind de la limbajul tradițional al picturii, au ajuns la o exprimare în care se simt influențe ale artei abstracte, expresioniste și suprarealiste. A realizat lucrări conceptuale, performance, instalații, picturi, desene, fotografii și filme experimentale. Atașat tradiției și în egală măsură tendințelor de înnoire a artei, el a atras atenția specialiștilor și colecționarilor încă de la începuturile carierei. Tablourile sale, fie că sunt picturi în ulei, acuarelă foto-grafică sau desene, sunt expresia unei imaginații proaspete, a unui spirit inventiv, preocupat de a găsi soluții plastice care să-i materializeze cât mai bine ideile, gândurile și sentimentele. În legătură cu creația sa, Ana Maria Covrig, coautoare a dicționarului „Artiști români în Occident” notează: „Iulian Mereuță găsește modalitățile de exprimare cele mai potrivite sensibilității sale, în spiritul romantic foarte viu și stimulator care îl animă, cu modestia cunoscătorului care dorește să valorizeze experiența sub semnul devenirii. Se afirmă ca un visător sentimental, având gustul misterului, al libertății și al autenticității pe care predecesorii săi l-au înscris în memoria colectivă a omenirii. Iulian Mereuță pictează de preferință peisaje imaginare, cu copaci solitari, cu arhitecturi fantastice, cu ruine, cu

Iulian Mereuță - Diptic

Iulian Mereuță - Personaj

un cer vast și agitat, cu apusuri de soare, cu siluete lipsite de materialitate, expresii vizualizate ale opțiunilor sale.

Tușele nervoase, spontane, factura animată a guașelor și laviurilor sale – tehnici pe care le privilegiază – îi stimulează fantezia, manifestată prin culori bogate, lipsite de violență, când transparente și fluide, când dense și stratificate. Această factură extrem de personală și această bogăție a culorilor izbutesc să exprime jocurile de lumină percepute de artist și integrate în viziunea sa artistică. Perioada figurativă, care intervine după o perioadă abstractă în opera lui Iulian Mereuță, coincide cu necesitatea de a se apropia de natură și de om, cu dorința de a imagina, de a-și aminti, de a povesti. Mereuță nu imită natura în aparențele ei, nu reflectă direct realitatea, ci își reconstruiește propria lume după modelul realului, utilizând pete de culoare și linii topite în halouri cu reverberații cromatice și luminoase. Temele guașelor și laviurilor sale și chiar anumite preocupări stilistice revin în picturile în ulei, unde regăsim adesea transparența și strălucirea culorilor de apă. Artistul obține aceste rezultate folosind pigmenți diluați, tente mate și tonuri delicate ale unei palete strălucitoare, dar sobre. Deschiderea către imaginar și nostalgia valorilor culturale nu îl îndepărtează de problemele artei actuale. Dimpotrivă, înțelegerea nuanțată a tradiției, dobândită în timpul lecțiilor primite de la primul său maestru, Lola Schmierer-Roth, ca și cunoașterea artei contemporane au deșteptat în Iulian Mereuță gustul libertății în alegeri și în activitatea de creație. Cu o filiație spirituală și artistică atât de bogată și de complexă, Iulian Mereuță poate confirma remarca lui Conrad Fiedler că «arta este extensia experienței»”.

Bibl.: Ionel Jianu, Gabriela Carp, Ana Maria Covrig și Lionel Scânteie, *Artiști români în Occident*, Institutul Național pentru Memoria Exilului Românesc, Editura LOGOS, 2005; Corneliu Stoica, *Dicționarul artiștilor plastici gălățeni*, ediția a II-a, revăzută și întregită, Editura "Axis Libri", Galați, 2013.

Iulian Mereuță - Compoziție I

MORPHOCHROMA

Georgeta Arămescu - Anderson

30 de ani de la trecerea în eternitate

Corneliu STOICA

Pictorița Georgeta Arămescu-Anderson, de la moartea căreia se împlinesc, la 21 aprilie, 30 de ani, s-a impus ca artistă în Statele Unite ale Americii, iar din 1968 și în România, anul când a expus pentru prima oară în țară la invitația Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă din acea vreme.

S-a născut în Galați, la 25 iulie 1910, fiind primul copil al profesorului Gheorghe D. Arămescu, fost director, în două rânduri, al Liceului „Vasile Alecsandri” și a Eufrosinei Cleopatra Elena Madgearu, muziciană, soră a celebrului economist Virgil Madgearu. A avut parte de o educație aleasă, de la vârsta de cinci ani luând lecții de pian cu mama sa, o desăvârșită pianistă, pasiune care a continuat și la maturitate, când în orele de răgaz se relaxa cântând muzică clasică la acest instrument. A absolvit Școala Ortodoxă din Galați și urmând sfatul unchiului său Virgil Madgearu, pe atunci ministru al finanțelor și comerțului, profesor de științe economice la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București, a urmat Facultatea de Drept și Economie Politică la Universitatea din Grenoble, Franța (1930-1934). Reîntoarsă în țară, timp de mai mulți ani a îndeplinit funcția de administrator de producție la Oficiul Cinematografic din București. În 1946, la 24 septembrie, se căsătorește cu colonelul american Pierson Anthony Anderson, expert în electronică și radiocomunicații, aflat în misiune militară la București, iar la 19 octombrie 1947

părăsește țara, îndreptându-se spre Viena, apoi spre Statele Unite ale Americii. Cei doi soți locuiesc mai întâi la New York, iar din 1950 la Miami (Florida). În 1948 ajunge la New York și fratele său Ticu.

În 1949 Georgeta Arămescu-Anderson s-a îmbolnăvit și în urma unei operații, care s-a soldat cu extirparea unui rinichi, a urmat o perioadă de convalescență, petrecută aproape șase luni într-o pensiune din orașul Saranak Lake, din nordul statului New York. Aici, pentru a-și ocupa timpul cu ceva creator, a început să deseneze sub supravegherea unui profesor, preocupare care făcea parte integrantă din programul de recuperare a bolnavilor. Realizează feliții

și fel de fel de desene copiate după cărți românești sau cu imagini din copilărie, așa cum ele îi apăreau în memoria afectivă (figuri de țărani, care cu boi, coșulețe cu flori, scene din Delta Dunării, de pe canalul Măcinului). Este apreciată, încurajată să picteze după natură și chiar sfătuită să se ocupe cu toată seriozitatea pentru a-și cultiva aptitudinile, profesorul considerând că are un talent chiar ieșit din comun. Este un moment crucial, care îi va schimba total viața. Se interesează unde poate să continue studiul picturii, aprofundarea tehnicilor picturale și în noua localitate unde s-au stabilit, Miami, frecventează mai întâi o școală publică numită *Lindsey Hopkins*. Devine membră a Clubului de Artă din Coral Gables, iar între 1953-1956, împreună cu prietena sa Annick du Charme, urmează cursurile unei faimoase școli de artă din New York, Liga de Artă a Studenților (Art Student's League of New York), care vara își desfășura cursurile în localitatea Woodstock, în munții Catskill. Aici studiază cu Sigmund Menkes, Vaclav Vytlačil și Ed Chavez. În una din veri, la Provincetown, în New Enggland, i-a avut profesori la Școala de Artă și pe Willem de Kooning și Hans Hofmann.

Frecventând școlile de artă amintite și influențată mai ales de cubism, artista realizează lucrări semiabstracte în care formele sunt descompuse și ordonate după o logică subiectivă, adoptând soluții plastice moderne, impresionând prin dinamismul liniilor și al petelor de culoare. În 1953 expune pentru prima oară trei lucrări la Lowe Gallery de pe lângă Universitatea din Miami. Tabloul în ulei intitulat „Singură” („*Alone*”), reprezentând o femeie într-un decor abstract, primește premiul publicului în valoare de 100 de dolari (*The Public's Choice*). Pentru prima dată presa scrie despre ea (ziarul „*The Miami Herald*”). Este un moment hotărâtor, acest premiu determinând-o definitiv pe artistă să continue pictura. În 1954 își organizează la Mirell Gallery prima expoziție de desene realizate în tehnică mixtă. Critica de artă îi apreciază originalitatea imaginilor, eleganța și prospețimea culorilor, stilizarea, înzestrarea deosebită pentru pictură.

Gigi Arămescu - Iisus Hristos

Gigi Arămescu - Frate și soră

Urmează alte participări la manifestări de grup și alte expoziții personale. În 1960, împreună cu pictorii Dorothy Gillespie, Bill Clarke, Sebastian Trovato, William Ward și Leon Willig înființează grupul „Șase pictori abstracti din sudul Floridei” (*Six South Florida Abstract Painters*), ale cărui expoziții introduc în Miami pictura abstracționistă și pictura gestică (*action painting*). Din 1962, când își organizează o expoziție la Norton Gallery din West Palm Beach, Florida, expune împreună cu fratele său, Constantin Emil (Ticu) Arănescu, care și el începuse să practice sculptura din 1959 și chiar obținuse un premiu II, în 1961, la Festivalul de Primăvară din Miami, pentru sculptura „Don Quijote”. Curând, Georgeta Arănescu va imprima lucrărilor sale un specific tot mai românesc, apelând la folclorul și stilistica noastră populară. Unele tablouri le intitulează „Dacia Felix”, „Bizantină”, „Triptic”, „Bluză românească”, „Tapiserie albastră”. Critica de artă americană sesizează noua evoluție a artistei. În prefața catalogului expoziției avute în octombrie 1967 la Harwood Gallery, Vito Caggiano, decanul Departamentului de Artă al Colegiului Drury, notează: „*Lucrările sale reflectă culoarea și bogăția moștenirii românești. Aceste picturi sunt ca niște covoare țesute cu măiestrie. Picturile sale sunt de o semnificație majoră pentru arta contemporană și pentru păstrarea culturii românești*”. La rândul său, Bernard Davis, directorul Muzeului de Artă Modernă din Miami, remarcă: „*Picturile lui Gigi Arănescu, artista care a făcut o profundă impresie în cercul artistic de la Miami și în cele din Florida, au fost influențate vădit de folclorul și stilul popular al țării sale natale, România*”.

În 1968 pictorița este invitată în România cu o expoziție cuprinzând lucrări ale sale și ale fratelui decedat cu doi ani în urmă (19 aprilie 1966), manifestare găzduită de orașele Galați, București, Iași și Cluj-Napoca. Succesul este răsunător. Marile muzee din România achiziționează lucrări. La rândul ei, pictorița face donații muzeelor de artă din Galați, București,

Gigi Arănescu - Portret de bărbat

Gigi Arănescu - Figuri în mișcare

Cluj-Napoca, Iași, ca și celui din Dorohoi, orașul natal al tatălui său. Presa cotidiană și revistele culturale („România literară”, „Contemporanul”, „Luceafărul”, „Tribuna”, „Cronica”, „Tomis”, „Ateneu”, „Utunk”) au acordat spații generoase prezentării expoziției prin publicarea de cronici plastice, interviuri, articole. Artista a vizitat mănăstirile din nordul Moldovei (Moldovița, Sucevița, Voroneț, Putna), Cetatea de Scaun a Sucevei, Rașul, Giurnalul etc. Reîntoarșă în America, în paralel cu activitatea de creație, artista predă lecții de pictură la Grove House, Merrick Community Scholl și Miami-Dade Junior College.

Spre sfârșitul anului 1971, soțul pictoriței, Pierson Anghony Anderson, se îmbolnăvește și ea, îngrijorată, neavând copii, începe să se gândească la soarta lucrărilor ei și ale fratelui decedat. Petru Comarnescu o sfătuișe într-o scrisoare din octombrie 1970 să doneze colecția Bucureștiului, pentru a figura într-un viitor Muzeu de Artă Modernă din România, alături de Brâncuși, Țuculescu, Victor Brauner etc. Dragostea față de orașul natal o determină să-și îndrepte gândurile către Galați, visând un Muzeu „Frații Arănescu” chiar în casa lor de pe strada Lahovary nr. 3. Cum la vremea aceea autoritățile comuniste aprobau foarte greu înființarea unui muzeu, aflându-mă în corespondență cu artista, i-am sugerat să facă donația Muzeului de Artă din Galați, mai ales că era singura instituție din țară cu profil de artă contemporană. Întâmplându-se ca la 2 aprilie 1972 Pierson Anderson să decedeze, Georgeta Arănescu a îmbrățișat propunerea mea. Așa se face că la 15 august 1972 ea a donat Muzeului de Artă din Galați 200 de lucrări de pictură și grafică ale sale și 66 de sculpturi ale fratelui său, lucrări evaluate de experți în artă la plecarea din America la 75.000 de dolari. Aceste lucrări au fost prezentate publicului în expoziția deschisă la 21 octombrie 1972, la al cărei vernisaj artista a participat. În 1973 ea este alături de populația sinistrată de inundațiile din acel an, deschizând la Ateneul Român din București o expoziție de desene cu vânzare în folosul celor care au avut de suferit de

pe urma stihiiilor dezlănțuite ale naturii, iar în 1977, expoziția sa „Figuri în mișcare” a fost găzduită de Galeria de Artă „Cupola” din Iași. În 1990 a urmat o altă donație, făcută aceleiași instituții gălățene, de 50 de uleiuri pe pânză și pe hârtie, pentru ca după moartea sa, întâmplată la 21 aprilie 1994, prin testamentul lăsat, și celelalte lucrări proprietate personală, rămase în America, să revină tot Muzeului de Artă Vizuală din Galați. Arhiva „Arănescu” a intrat în patrimoniul Bibliotecii „V.A.Urechia”. În felul acesta, gestul pictoriței, așa cum sublinia criticul de artă Virgil Mocanu încă de la donația din 1972, „a căpătat semnificația unui omagiu adus orașului natal și culturii românești, reintegrând prin operă două existențe ce nu au părăsit niciodată spațiul spiritual originar”.

Ca și în creația fratelui său, dar într-o măsură mult mai mare, în opera Georgetei Arănescu-Anderson se simte influența puternică a folclorului românesc, a artei noastre medievale. Într-un interviu acordat în 1968 subsemnatului și ziaristului Virgil Țigănuș, artista ne spunea: „După ce am suferit o serie de influențe inerente, îndeosebi din partea artei abstracte, am ajuns la cristalizarea unui stil de exprimare propriu, fiind avantajată în acest sens de fondul românesc pe care l-am purtat neconștient în suflet ca pe o nestemată. Departe de patrie, într-o lume străină, am privit în inimi, ne-am aprins de dorul țării și ne-am amintit ca în vis de tot ce era frumos, am idealizat imaginile care se prezentau în mod transcendent ochilor minții. Comorile folclorice românești, arta frescelor medievale erau prezente în subconștient și ele au fost rezervorul și sursa cea mai de preț a inspirației noastre” (Corneliu Stoica și Virgil Țigănuș, „Reîntâlnire cu orașul natal, de vorbă cu pictorița Gigi Arănescu, în „Viața nouă”, Nr. 7389, 14 septembrie 1968).

Tablourile Georgetei Arănescu sunt concepute într-o viziune modernă, în forme și ritmuri de o vădită amprentă expresionistă. Multe dintre picturile și desenele artistei

confirmă măiestria cu care ea se inspiră din folclorul românesc nu numai în alegerea motivelor picturale, dar chiar în modul de tratare al acestora. „Moldova”, „Odăjdii”, „Din strămoși”, „Tradiție”, „Zestre țărănească”, „Zid de mănăstire”, „Tapiserie”, „Sfântul Gheorghe”, „Sfânta Maria”, „Altar” sunt lucrări în care preocuparea pentru folclorul românesc, pentru arta noastră iconografică și medievală este evidentă. Vestmântul modern în care artista îmbracă subiectele, linia șerpuitoare a desenului, geometrizarea abstracționistă conferă lucrărilor originalitate, le individualizează. „Imaginile lui Gigi Arănescu, scrie Petru Comarnescu, par a ieși din vechi ziduri patinate de vremuri, din scoarțe și costume populare, având uneori grația acestora ori a icoanelor pe sticlă sau a vitraliilor”.

De multe ori Gigi Arănescu pictează în registre verticale, la fel ca în picturile pe sticlă ale vechilor icoane, sau în pătrate și dreptunghiuri, la fel ca în covoarele din Maramureș. Lucrările sale sunt alcătuite astfel din secvențe, fiecare cu o anumită semnificație. Adeseori, pentru a sugera vechimea motivelor picturale sau pentru a aminti de broderiile românești, artista recurge la colaje de hârtie, tifon și chiar pânză de sac. Uleiul este și el amestecat uneori cu nisip, ciment sau alte ingrediente. Imaginile se aglomerează în cadrul tablourilor, înfățișând aspecte din munca de odinioară a locuitorilor acestor meleaguri, ziduri vechi, jocuri populare sau crâmpoie din natura fermecătoare a patriei de obârșie, arbori, călăreți, flori, siluete umane, motive geometrice întâlnite pe broderiile și creștăturile populare românești..

În picturile realizate după vizita în țară în 1968, se suprapun teme și procedee ce aparțin spațiului românesc, dar și spiritului universal al artei. Știința savantă a compoziției, acordurile rafinate de culoare, patina de frescă obținută, prețiozitățile de pastă, toate ne duc cu gândul la o mare artistă, la un spirit căruia arta a însemnat însăși justificarea existenței. Desenele colorate ale Georgetei Arănescu precum

Gigi Arănescu - Roata

și cele în alb-negru, mai puțin cunoscute gălățenilor, se disting printr-o tematică foarte diversă, prin ritmica sinuoasă, dinamică, prin linia șerpuitoare, precisă, viguroasă sau mlădioasă, traducând o mare libertate a spiritului. Artista este preocupată de mișcare, figurile umane, mai ales cele feminine, sunt descompuse. Trupurile acestor personaje trăiesc prin vitalitatea lor, prin dinamismul și tensiunea ce le animă.

La expoziția retrospectivă organizată în iulie-august 1992 de Muzeul de Artă Vizuală pictorița ar fi dorit să revină în orașul natal, pe care l-a iubit atât de mult și căruia a ținut să-i rămână, aproape în întregime, opera ei și a fratelui. Vârsta înaintată și boala de care suferea (Parkinson) nu i-au mai permis, astfel că ea s-a strămutat la cele veșnice fără a ne da posibilitatea ca noi, gălățenii, să o revedem. Ne mângâiem cu gândul că lucrările pe care ni le-a lăsat își vor revărsa în continuare lumina de pe simezele acestei prestigioase instituții și ale altor muzee din țară, încălzind sufletul celor ce le vor admira.

ARHIVĂ FOTO

1. Festivalul Internațional de Muzică Ușoară „Cântecele și... Noi”
2. Ziua Mondială a Poeziei. Coffezie
4. Schimb de experiență. Bune practici

CRONICĂ

5. O antologie... - Vasile Savin
8. Incandescențe ascensionale - Octavian Mihalcea
29. Sărbători și festivaluri în Roma Antică - Theodor Vasilescu

SERIAL

10. 150 de ani de la nașterea lui Eugeniu P. Botez (Jean Bart).
Datorii uitate (II) - Gheorghe Felea
22. Frica- Ion Manea

CREAȚIE LITERARĂ

14. Singur - Gheorghe Bacalbașa
16. Calvarul Persidei - Ion Dulugeac
27. Îndoială - Glossă - Emil Dinga
32. Arta-n sat - Iosif Roca

DOCUMENT ISTORIC

34. Generalități cu privire la studiile istorice - Radu Moțoc

ART CITY Reading CITY

21. Golgota și umbra nălucii - George Lixandru,
Ed. Princeps Multimedia, Iași, 2014
26. AUDIOBOOK - Daniela Nane recită *Povestea a doi pui de tigru numiți
Ninigra și Aligru și Poeme în limba spargă* de Nina Cassian
33. Cântece și descântece vechi - Dumitru Viorel Neagu,
Ed. EIKON, București, 2023

ARTĂ PLASTICĂ

37. DICȚIONAR. Artiști plastici gălățeni (200) - Corneliu Stoica
40. MORPHOCHROMA. Georgeta Arămescu Anderson - Corneliu Stoica

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227

1583 0227